

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

«Διακυβέρνηση και Δημόσιες Πολιτικές»

"Οι πληθυσμιακές ροές προς στην Ελλάδα. Έρευνα για τις
συνθήκες διαβίωσης των Προσφύγων στο Κέντρο Φιλοξενίας
Περάματος"

Αθανασία Καραγιάννη

Επιβλέπων Καθηγητής: Ευστάθιος Φακιολάς

Κόρινθος, Σεπτέμβριος 2017

**UNIVERSITY OF PELOPONNESE
FACULTY OF SOCIAL AND POLITICAL SCIENCES
DEPARTMENT OF POLITICAL SCIENCE AND
INTERNATIONAL RELATIONS**

MASTER PROGRAM IN
«Governance and Public Policies»

The Population Flows to Greece. Survey on the Living
Conditions of the Refugees at the Support Center in Perama.

Nancy Karagianni

Supervisor: Assistant Professor Efstathios Fakiolas

Corinth, September 2017

Οι Πληθυσμιακές Ροές προς την Ελλάδα. Έρευνα για τις συνθήκες διαβίωσης των Προσφύγων στο Κέντρο Φιλοξενίας Περάματος"

Σημαντικοί όροι: [πληθυσμιακές ροές, μεταναστευτική πολιτική, έρευνα]

Περίληψη

Η προκείμενη μελέτη εξετάζει το φαινόμενο των πληθυσμιακών ροών στην Ελλάδα, το οποίο προβληματίζει αφενός μεν τους Έλληνες πολίτες, αφετέρου δε την πολιτική ηγεσία της χώρας. Το κείμενο απαρτίζεται από δυο μέρη. Στο πρώτο μέρος, εξετάζεται το πλαίσιο ανάλυσης που αφορά το φαινόμενο των πληθυσμιακών ροών στην Ελλάδα. Αρχικά προσδιορίζονται οι βασικοί ορισμοί και ακολουθεί μια σύντομη ιστορική αναδρομή για την περίπτωση της Ελλάδας. Εν συνεχεία, διερευνώνται τα αίτια καθώς και οι κατηγορίες των πληθυσμιακών ροών. Επίσης, προβάλλονται στοιχεία από το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την Ένταξη Πολιτών της Ελλάδας του 2013 με σκοπό να περιγραφεί ο τρόπος με τον οποίο η χώρα διαχειρίζεται το ζήτημα των πληθυσμιακών ροών. Επιπρόσθετα, παρατίθενται στοιχεία από το νομοθετικό πλαίσιο της χώρας που ρυθμίζει κανονιστικά τις πληθυσμιακές ροές, αναπτύσσοντας δύο σημαντικούς νόμους που άλλαξαν άρδην το τοπίο της μεταναστευτικής πολιτικής στην Ελλάδα. Το δεύτερο μέρος αναλύει το πρωτογενές υλικό που προέκυψε από την έρευνα που διεξήχθη μέσω ερωτηματολογίων στο Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων Περάματος τον Σεπτέμβριο του 2017. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με σκοπό να καταγραφεί η άποψη των αιτούντων ασύλου για τις συνθήκες διαβίωσης που βιώνουν στην Ελλάδα. Εν κατακλείδι, διασαφηνίζονται τα αποτελέσματα της έρευνας τα οποία οδηγούν σε συμπεράσματα και προτάσεις που προτείνονται για εφαρμογή με σκοπό να συντελέσουν στην ομαλή διαβίωση των πληθυσμιακών ροών που εισέρχονται στη χώρα, τόσο για την εύρυθμη λειτουργία της ελληνικής κοινωνίας όσο και για την βελτίωση των συνθηκών ζωής των προσφύγων και μεταναστών. Καταλήγοντας στο τέλος της μελέτης, επιχειρείται μια προσπάθεια ανακεφαλαίωσης όλης της εργασίας.

The Population Flows to Greece. Survey on the Living Conditions of the Refugees at the Support Center in Perama

Keywords: [population flows, immigration policy, research]

Abstract

This study examines the phenomenon of population flows in Greece, which concerns both Greek citizens and the political leadership of the country. The text is made up of two parts. In the first part, an analysis framework on the phenomenon of population flows in Greece is considered. Initially, the basic definitions are identified and follow a brief historical review of the case of Greece. Subsequently, the causes as well as the categories of population flows are explored. Also, data from the National Strategic Plan for the Integration of Citizens of Greece in 2013 are presented in order to describe how the country manages the issue of population flows. In addition, data from the legislative framework of the country regulating population flows is presented, developing two important laws that have radically changed the landscape of immigration policy in Greece. The second part analyzes the raw material resulting from the survey conducted by questionnaires at the Perama Refugee Hospitalization Center in September 2017. The survey was conducted in order to record the view of asylum seekers on the living conditions they live in Greece. In conclusion, the results of the research, which lead to conclusions and proposals proposed for implementation, aim at contributing to the smooth living of the population flows entering the country, both for the proper functioning of the Greek society and for the improvement of the living conditions of refugees and immigrants. By finishing the study, an effort is made to summarize all of the work.

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	3
Abstract.....	4
Κατάλογος Πινάκων.....	7
Κατάλογος Γραφημάτων.....	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Εισαγωγή.....	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Πληθυσμιακές ροές προς την Ελλάδα	
1.1 Γενικοί Ορισμοί.....	12
1.2 Αίτια των ροών.....	16
1.3 Κατηγορίες Εθνικών Ομάδων πληθυσμιακών ροών.....	19
1.4 Στρατηγική για την ένταξη.....	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Νομικό Πλαίσιο	
3.1 Η ελληνική πολιτική μέχρι το 2007.....	28
3.2 Η νέα πολιτική.....	30
3.2.1 Ο νόμος Ν. 3907/2011 για την ίδρυση υπηρεσίας ασύλου και πρώτης υποδοχής.....	30
3.2.2 Ο νόμος Ν. 4332/2015 για την κτήση της ελληνικής ιθαγένειας.....	32
3.4 Υπηρεσίες, Όργανα και Ανεξάρτητες Αρχές για τους μετανάστες και πρόσφυγες.....	34

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Έρευνα για τις συνθήκες διαβίωσης των Προσφύγων στο Κέντρο Φιλοξενίας Περάματος

4.1 Προλεγόμενα στις ερωτήσεις της έρευνας	38
4.2 Ανάλυση των στοιχείων της έρευνας.....	39
4.3 Σύνοψη ευρημάτων της Έρευνας.....	51

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Συμπεράσματα.....	52
--------------------------------------	-----------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	55
-----------------------	-----------

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	58
--------------------------	-----------

Κατάλογος Πινάκων

[Αριθμός Πίνακα]	[Τίτλος Πίνακα]	[Σελίδα]
2.1	Νόμος Πληθυσμός Ελλάδα, 21/04/2013.....	13
2.2	Εκκρεμούσες Περιπτώσεις, 2010-2013.....	13
2.3	Λόγοι εγκατάστασης στην Ελλάδα, 2011.....	17
2.4	Λόγοι εγκατάστασης στην Ελλάδα, 2011 Β.....	18

[Αριθμός Γραφήματος] [Τίτλος Γραφήματος] [Σελίδα]

2.1 Χώρες προέλευσης των εγκατασταθέντων στην Ελλάδα με ελληνική υπηκοότητα, 2011....	20
2.2 Χώρες προέλευσης των εγκατασταθέντων στην Ελλάδα με ξένη υπηκοότητα, 2011.....	21
4.1 Φύλο ερωτηθέντων από το Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων Περάματος, 2017.....	41
4.2 Ηλικία Ανδρών από την έρευνα στο Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων Περάματος, 2017.....	42
4.3 Ηλικία Γυναικών από την έρευνα στο Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων Περάματος, 2017...	43
4.4 Μορφωτικό επίπεδο Ανδρών από την έρευνα στο Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων Περάματος, 2017.....	44
4.5 Μορφωτικό επίπεδο Γυναικών από την έρευνα στο Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων Περάματος, 2017.....	45
4.6 Υπηκοότητα και Εθνικότητα των προσφύγων από την έρευνα στο Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων Περάματος, 2017.....	46
4.7 Αποτελέσματα για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο οι πρόσφυγες βρίσκονται στην Ελλάδα σύμφωνα με την έρευνα στο Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων Περάματος, 2017.....	47
4.8 Αποτελέσματα για τον λόγο κατά τον οποίο οι πρόσφυγες επέλεξαν ως χώρα προορισμού την Ελλάδα και όχι κάποια άλλη χώρα, σύμφωνα με την έρευνα στο Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων Περάματος, 2017.....	48
4.9 Αποτελέσματα για το αν οι πρόσφυγες θεωρούν το ελληνικό κράτος υποστηρικτικό προς αυτούς ή όχι και γιατί, σύμφωνα με την έρευνα στο Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων Περάματος, 2017.....	49

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Εισαγωγή

Οι πληθυσμιακές ροές προς την Ελλάδα αποτελούν από τα ζητήματα μείζονος σημασίας για τη χώρα, που αδιαμφισβήτητα καταλαμβάνουν μια θέση που τίθεται σε προτεραιότητα στην φαρέτρα της κυβερνητικής ατζέντας. Το πλήθος των ροών κυρίως μεταναστευτικών και προσφυγικών, που εισέρχονται στην χώρα προκαλεί έντονο προβληματισμό σήμερα και οι επιστημονικές έρευνες γύρω από το εν λόγω φαινόμενο είναι σε μεγάλο βαθμό ελλιπείς. Ένας από τους κυριότερους λόγους για την δυσκολία συλλογής ακριβών στοιχείων γύρω από πραγματικούς αριθμούς πληθυσμιακών ροών στην Ελλάδα, αποτελεί το γεγονός ότι το φαινόμενο είναι δυναμικό και διαφοροποιείται καθημερινά λόγω της συχνής προσέλευσης των μεταναστών και προσφύγων στη χώρα.

Η παρούσα εργασία στοχεύει να συμβάλλει στον εμπλουτισμό της επιστημονικής έρευνας γύρω από το εν λόγω ζήτημα με σκοπό να καταδείξει την ανάγκη για άμεση κινητοποίηση του κρατικού μηχανισμού. Η κινητοποίηση είναι εφικτό να επιτευχθεί μέσα από δράσεις οι οποίες θα βοηθήσουν στην ομαλότερη ένταξη των μεταναστών στη βελτίωση των συνθηκών της ζωής τους. Το γεγονός αυτό θα φέρει ως αποτέλεσμα την αποφυγή εντονότερων κοινωνικών προβλημάτων, όπως αυτό της εγκληματικότητας κ.ο.κ, τα οποία θα αποδιοργανώσουν την εύρυθμη λειτουργία της ελληνικής κοινωνίας και ενδεχομένως να επιφέρουν σοβαρούς κινδύνους για την δημόσια τάξη, την εθνική ασφάλεια και την κοινωνική συνοχή της χώρας.

Η προκείμενη εργασία απαρτίζεται από δύο μέρη. Το πρώτο μέρος αφορά το πλαίσιο ανάλυσης της εργασίας στο βαρυσήμαντο ζήτημα του φαινομένου των πληθυσμιακών ροών που εισέρχονται στην Ελλάδα και προβληματίζει έντονα την ελληνική κοινωνία. Βασίστηκε στην ανάλυση περιεχομένου δευτερογενών πηγών από την ελληνική βιβλιογραφία και ηλεκτρονικές διαδικτυακές πηγές.

Ακολούθως, το δεύτερο μέρος πραγματεύεται την έρευνα που πραγματοποιήθηκε μέσω ερωτηματολογίων στο Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων Περάματος. Η εν λόγω έρευνα

πραγματοποιήθηκε με σκοπό να ακουστεί η άποψη των προσφύγων (των οποίων φιλοξενούνται στο κέντρο) σε σχέση με την αντιμετώπισή τους από το ελληνικό κράτος, έτσι ώστε να διεξαχθούν συμπεράσματα τα οποία θα οδηγήσουν σε προτάσεις που θα βοηθήσουν την ομαλότερη διαβίωση των πολιτών τρίτων χωρών στην Ελλάδα.

Αναλυτικότερα, στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας δίνονται ορισμένοι χρήσιμοι ορισμοί οι οποίοι σχετίζονται με τις πληθυσμιακές ροές που εισέρχονται στη χώρα και είναι σημαντικό να διευκρινιστούν, εν συνεχεία επιχειρείται μια προσπάθεια διερεύνησης του προκείμενου ζητήματος στη χώρα και μιας σύντομης ιστορικής αναδρομής γύρω από την μετανάστευση στη χώρα. Έπειτα η εργασία πραγματεύεται την ανάλυση των αιτιών των πληθυσμιακών ροών προς την Ελλάδα, αναλυτικότερα τους λόγους τους οποίους μετανάστες και πρόσφυγες επιλέγουν την Ελλάδα ως χώρα προορισμού και όχι κάποια άλλη χώρα. Ακολούθως, παρουσιάζονται οι κατηγορίες των πληθυσμιακών ροών που απαρτίζουν την χώρα μας όσον αφορά την χώρα προέλευσής τους καθώς επίσης τα δημογραφικά και κοινωνικά τους χαρακτηριστικά. Έπειτα, το πρώτο κεφάλαιο κλείνει με την παράθεση του εθνικού σχεδίου στρατηγικής του Υπουργείου Εσωτερικών του 2013, για την ένταξη των πολιτών τρίτων χωρών στην Ελλάδα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, εξετάζεται το νομοθετικό πλαίσιο περί της μετανάστευσης παρουσιάζοντας την μεταναστευτική πολιτική από πριν το 1990 μέχρι σήμερα. Σαφέστερα, αναλύονται τα κάτωθι: α) ο νόμος 4310/1929 που σχετίζεται με την εγκατάσταση και κίνηση των αλλοδαπών στην Ελλάδα, τον αστυνομικό έλεγχο, τα διαβατήρια, την απέλαση και την εκτόπιση των μεταναστών, β) ο νόμος 1975/1991 που αφορά την είσοδο – έξοδο, παραμονή, εργασία, απέλαση αλλοδαπών και την διαδικασία αναγνώρισης αλλοδαπών προσφύγων, γ) ο νόμος 2910/2001 με τον οποίο για πρώτη φορά κατοχυρώνονται τα θεμελιώδη δικαιώματα των μεταναστών και λαμβάνεται μέριμνα για την ένταξή τους στην ελληνική κοινωνία, δ) ο νόμος 3386/2005 ο οποίος σχετίζεται με την είσοδο, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην ελληνική επικράτεια και τέλος ε) ακολουθεί νόμος 3536/2007 ο οποίος σχετίζεται με ειδικές ρυθμίσεις θεμάτων μεταναστευτικής πολιτικής και λοιπόν ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Εν συνεχεία, περιγράφονται δύο πρόσφατοι νόμοι οι οποίοι αναμόρφωσαν την νέα ελληνική μεταναστευτική πολιτική και αποτέλεσαν σταθμό για αυτή. Πιο αναλυτικά, περιγράφεται ο νόμος 3907/2011, ο οποίος αφορά την ίδρυση υπηρεσίας ασύλου και πρώτης υποδοχής · οι δυο αυτές αρχές είναι ανεξάρτητες και

δρουν αυτόνομα στη χώρα. Κατόπιν, αναλύεται ο νόμος 4332/2015 ο οποίος περιγράφει επιπρόσθετους τρόπους για την κτήση της ελληνικής ιθαγένειας πέραν της πολιτογράφησης που κυρώθηκε με τον νόμο 3284/2004. Στο τέλος του δευτέρου κεφαλαίου πραγματοποιείται η παρουσίαση των Υπηρεσιών, Αρχών και Οργανισμών που είναι αρμόδια για την εφαρμογή των νόμων που αφορούν την μετανάστευση καθώς και την προάσπιση των δικαιωμάτων των μεταναστών και προσφύγων στη χώρα.

Στο τρίτο κεφάλαιο, παρουσιάζονται ορισμένα στοιχεία για τον τρόπο σύνταξης και διεξαγωγής της εμπειρικής έρευνας μέσω του ερωτηματολογίου το οποίο συντάχθηκε για την διεξαγωγή της έρευνας που πραγματοποιήθηκε στο Κέντρο Προσφύγων Περάματος. Ακολουθεί η ανάλυση των απαντήσεων που καταλήγουν σε συμπεράσματα τα οποία δείχνουν ότι α. η πλειονότητα των αιτούντων ασύλου που συμμετείχαν στην έρευνα δείχνουν ικανοποιημένοι από την βοήθεια που τους παρέχει το ελληνικό κράτος β. διατυπώθηκαν παράπονα από ένα μικρό ποσοστό αιτούντων ασύλου, οι οποίοι ενδεχομένως να αντιπροσωπεύουν και άλλους πρόσφυγες.

Η μελέτη ολοκληρώνεται με την συγγραφή του τέταρτου κεφαλαίου όπου παρουσιάζεται η ανακεφαλαίωση της εργασίας, καθώς επίσης η παράθεση γενικών συμπερασμάτων και προτάσεων για την βελτίωση της διαβίωσης των μεταναστών και προσφύγων γεγονός το οποίο αδιαμφισβήτητα θα εξασφαλίσει και την εύρυθμη λειτουργία της ελληνικής κοινωνίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Πληθυσμιακές ροές στην Ελλάδα

2.1 Γενικοί Ορισμοί

Η μετανάστευση, στην εποχή της παγκοσμιοποίησης έχει λάβει τεράστιες διαστάσεις λόγω των διεθνών αλλαγών και εξελίξεων σε παγκόσμιο επίπεδο (πόλεμοι, εμφύλιοι πόλεμοι, αναταράξεις τρομοκρατία κ.ο.κ). Συνεπαγόμενα, το μεταναστευτικό ζήτημα αποτελεί ένα πολύπλοκο και πολυδιάστατο φαινόμενο το οποίο αδιαμφισβήτητα "συνδέεται με οικονομικές, κοινωνικές, θεσμικές, πολιτισμικές και ψυχολογικές αλλαγές και επηρεάζει τις χώρες προέλευσης, τις χώρες υποδοχής και τους ίδιους τους μετανάστες". (Πουλοπούλου, 2007, σελ 47).

Εξετάζοντας την περίπτωση της Ελλάδας, βάση των ιστορικών γεγονότων που έχουν καταγραφεί από επιστήμονες, η Ελλάδα κατά την διάρκεια του 20^{ου} αιώνα υπήρξε χώρα αποστολής-εκροής μεταναστών, υποδοχής-εισοχής και διέλευσης μεταναστών και προσφύγων. Από την δεκαετία του 1990 όμως, παρατηρείται ιδιαίτερα έντονο το φαινόμενο της εισροής μεταναστών στην Ελλάδα το οποίο έχει λάβει τεράστιες διαστάσεις τα τελευταία χρόνια, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί η ανάγκη να εφαρμοστεί μια αποτελεσματική μεταναστευτική πολιτική με σκοπό να αντιμετωπιστεί η αιφνίδια αλλαγή της χώρας.

Πιο συγκεκριμένα, το μέγεθος του συνολικού πληθυσμού της Ελλάδας μεταξύ 1991 και 2001, αυξήθηκε κατά 704.000 χιλιάδες, λόγω της εισροής και παραμονής των μεταναστών στην χώρα. Είναι σημαντικό να τονιστεί επίσης, ότι το 89,5% της αύξησης αυτής οφείλεται στην καθαρή μετανάστευση (διαφορά μεταξύ μεταναστευτικής εισροής και μεταναστευτικής εκροής), εφόσον ο αριθμός των αλλοδαπών που διέμεναν στην Ελλάδα αυξήθηκε από 167.000 χιλιάδες το 1991 σε 797.000 το 2001 (Ρομπόλης & Μπαγκαβός & Χατζηβασιλείου 2006, σελ 129). Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια το σύνολο των μεταναστών στην χώρα έχει αυξηθεί σημαντικά και διαφέρει άρδην από εκείνο το οποίο απορρέει από τα στατιστικά στοιχεία που έχουν καταγραφεί μεταξύ του 1990 και 2001, αν και ασφαλώς εκτιμήσεις ως προς τον ακριβή αριθμό των μεταναστών δεν υπάρχουν, γεγονός που οφείλεται στον μεγάλο αριθμό των μεταναστών χωρίς τα απαιτούμενα

έγγραφο-ο οποίος δεν είναι γνωστός αλλά οι ενδείξεις δείχνουν ότι συνεχώς αυξάνεται-και στις δυσχέρειες συντονισμού των φορέων που ασχολούνται με το αντικείμενο.(Πουλοπούλου, 2007, 39-40).

Ενώ τα στατιστικά στοιχεία, σύμφωνα με την Γενική Γραμματεία Πληθυσμού και Κοινωνικής Συνοχής του Υπουργείου Εσωτερικών το 2013, αποκαλύπτουν ότι ο νόμιμος πληθυσμός μεταναστών της Ελλάδας στις 21/04/2013 ανέρχεται στους 405.306 και ταυτόχρονα οι εκκρεμούσες περιπτώσεις κατά την περίοδο 2010- 2013 αγγίζει τους 140.915 μετανάστες. Αναλυτικότερα στοιχεία διαφαίνονται στους παρακάτω πίνακες που ακολουθούν:

Πίνακας 2.1

Νόμιμος Πληθυσμός Ελλάδας, 21/04/2013

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΑΘΡΟΙΣΜΑ
Απασχόληση	69.878
Λοιπά	140.235
Οικογενειακή Επανάωση	189.997
Σπουδές	5.199
Γενικό Άθροισμα	405.306

Πηγή: 1 Γενική Γραμματεία Πληθυσμού και Κοινωνικής Συνοχής, Υπουργείο Εσωτερικών, 2013 ¹

Πίνακας 2.2

Εκκρεμούσες Περιπτώσεις, 2010-2013

Άθροισμα από ΠΛΗΘΟΣ	ΕΤΟΣ				
	2010	2011	2012	2013	Άθροισμα
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ					
Απασχόληση	9.856	10.174	24.874	6.843	51.747
Λοιπά	2.890	4.744	17.434	4.869	29.937
Οικογενειακή επανάωση	61.848	8.241	33.363	9.249	57.037
Σπουδές	152	246	1.283	513	2.194
Γενικό Άθροισμα	19.082	23.405	76.954	21.474	140.915

Πηγή: 2 Γενική Γραμματεία Πληθυσμού και Κοινωνικής Συνοχής, Υπουργείο Εσωτερικών, 2013 ²

¹ Στοιχεία από τον ιστότοπο: http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/ethniki_stratigiki.pdf

Ο όρος **μετανάστευση** αποδίδεται "ως η ατομική ή ομαδική μετακίνηση από την πατρίδα σε άλλη πόλη ή χώρα, κυρίως για ανεύρεση εργασίας: εσωτερική (στο εσωτερικό της χώρας) / εξωτερική (στην αλλοδαπή)". (Μπαμπινιώτης, 1998)

Είναι σημαντικό να αναφερθεί επίσης ότι ανάλογα τον λόγο για τον οποίο οι άνθρωποι αφήνουν τον τόπο τους για να ζήσουν σε έναν άλλο, οι **μετανάστες** διακρίνονται σε **εκούσιοι** και **ακούσιοι**. Η πρώτη περίπτωση αφορά τους ανθρώπους οι οποίοι μεταναστεύουν με την δική τους θέληση για οικονομικούς λόγους, για μια καλύτερη ζωή, για προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους ενώ στην περίπτωση των ακούσιων μεταναστών, η απόφαση των ατόμων για να εγκαταλείψουν την χώρα τους δεν εξαρτάται από την δική τους θέληση και δεν αποτελεί δική τους επιλογή. Στην δεύτερη κατηγορία ανήκουν οι πρόσφυγες και θύματα εμπορίας ανθρώπων. (Συκιάτου, 2006). Ο **πρόσφυγας** "είναι το άτομο εκείνο που προστατεύεται από τη Σύμβαση της Γενεύης του 1951 και το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης του 1967 και λόγω του δικαιολογημένου φόβου δίωξης, λόγω θρησκείας, φυλής, εθνικής καταγωγής, πολιτικών πεποιθήσεων ή κοινωνικής τάξης βρίσκεται εκτός χώρας την ιθαγένεια της οποίας έχει και δεν δύναται ή λόγω φόβου δεν επιθυμεί να απολαύσει την προστασία αυτής της χώρας ή χωρίς να έχει κάποια ιθαγένεια και ευρισκόμενος συνεπεία παρόμοιων γεγονότων εκτός της χώρας της προηγούμενης συνήθους διαμονής του δεν μπορεί ή συνεπεία του φόβου δίωξης δεν επιθυμεί να επιστρέψει σε αυτή" (Παπασιώτη- Πασιά, 2007, σελ. 8). Ενώ σε μια περισσότερο εύληπτη εκδοχή, ο πρόσφυγας αποδίδεται ως "το πρόσωπο που εξαναγκάζεται σε φυγή από τον μόνιμο τόπο εγκατάστασής του ή την πατρίδα του, κυρίως για να αποφύγει διωγμούς από την επίσημη εξουσία" (Μπαμπινιώτης, 1998).

Επιπλέον, είναι ζωτικής σημασίας να δοθεί ο ορισμός του αλλοδαπού προσώπου και η διαφορά του από τον ημεδαπό. **Αλλοδαπός** είναι "κάθε φυσικό πρόσωπο που δεν έχει την ελληνική ιθαγένεια ή πρόσωπο που δεν έχει ιθαγένεια ή όντας υπήκοος άλλης χώρας, δεν έχει ελληνική ιθαγένεια ή την ιδιότητα του πολίτη της Ε.Ε και επίσης δεν έχει αιτηθεί ασύλου, δεν κατέχει ή δεν έχει ζητήσει άδεια προσωρινής ή επικουρικής προστασίας, δεν έχει υπαχθεί στο καθεστώς του πρόσφυγα και δεν ανήκει στο διαπιστευμένο προσωπικό σε διπλωματικές αποστολές ή διεθνείς οργανισμούς με έδρα την Ελλάδα ούτε στους διοικητικούς υπαλλήλους που εργάζονται

---

² Στοιχεία από τον ιστότοπο:

http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/ethniki_stratigiki.pdf

σε αυτές τις υπηρεσίες και ζουν στη χώρα μας μαζί με μέλη των οικογενειών τους" (Φακιολάς & Τζιφάκης, 2012 σελ. 1023). Από την άλλη πλευρά, **ημεδαπός** καλείται "ο έχων την ελληνική ιθαγένεια με όποιον τρόπο και αν την έχει αποκτήσει (με γέννηση, με πολιτογράφηση κ.ά.). Είναι αυτός δηλαδή, που ανήκει στον λαό της Ελλάδας και είναι πολίτης αυτής. Ως ημεδαπός θεωρείται επίσης και το άτομο εκείνο το οποίο έχει την ελληνική ιθαγένεια και ταυτόχρονα και μία άλλη ξένη ιθαγένεια, το άτομο αυτό καλείται επίσης **πολυϊθαγενής**."(Παπασιώτη- Πασιά, 2007 σελ. 5).

Ανιθαγενής ή άπολις ή άπατρις "είναι το άτομο που στερείται ιθαγένειας δηλαδή το άτομο το οποίο δεν θεωρείται ως πολίτης οποιασδήποτε πολιτείας σύμφωνα με το δίκαιό της". (Παπασιώτη- Πασιά, 2007 σελ. 7).

Ομογενείς και αλλογενείς: "η εθνικότητα δηλαδή ο πραγματικός δεσμός μεταξύ ενός φυσικού προσώπου και ενός έθνους αποτελεί τη βάση της διακρίσεως μεταξύ ομογενούς και αλλογενούς. Ομογενής είναι αυτός που ανήκει στο ελληνικό έθνος, ενώ αλλογενής εκείνος που δεν ανήκει σε αυτό". (Βρέλλη, 2003).

Παλινοστούντες "ονομάζονται είναι ομογενείς άτομα που προέρχονται από τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης και για τους οποίους η ελληνική πολιτεία έλαβε και λαμβάνει ειδικά νομοθετικά μέτρα προκειμένου να ρυθμίσει τόσο το νομικό καθεστώς στη χώρα όσο και τη διευκόλυνση προς αυτούς χορήγησης της ελληνικής ιθαγένειας ή του Ειδικού Δελτίου Ταυτότητας Ομογενούς και γενικά τη ρύθμιση της προσωπικής τους κατάστασης". (Παπασιώτη- Πασιά, 2007 σελ. 10-11).

Ο Αιτών άσυλο "είναι το άτομο εκείνο που υπέβαλε για έναν από τους λόγους που προβλέπει η Σύμβαση της Γενεύης του 1951 και το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης του 1967 αίτηση να του χορηγηθεί πολιτικό άσυλο και για όσο χρόνο αναμένει την έκδοση της σχετικής απόφασης βρίσκεται σε ειδικό νομικό καθεστώς, εφόσον τα διεθνή συμβατικά κείμενα δεν τον καλύπτουν επειδή αναφέρονται μόνο στους έχοντες ήδη αποκτήσει την ιδιότητα του αναγνωρισμένου πρόσφυγα".(Παπασιώτη- Πασιά, 2007 σελ. 8).

2.2 Αίτια των ροών

Σύμφωνα με τους (Τριανταφυλλίδου & Μαρούκης, 2010 σελ. 68), οι λόγοι οι οποίοι οδηγούν τους μετανάστες να επιλέξουν την Ελλάδα ως χώρα προορισμού, συνδέονται με την αναζήτηση εργασίας, με την οικογενειακή επανένωση ενώ τα ποσοστά των προσφύγων και αιτούντων άσυλο ήταν αρκετά χαμηλά. Αναλυτικότερα, η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία φανερώνει στατιστικά στοιχεία που προκύπτουν από την απογραφή του 2001, τα οποία καταδεικνύουν ότι το 42% των παλιννοστούντων ομογενών από την πρώην Σοβιετική Ένωση δηλώνουν ότι έλαβαν την απόφαση να εγκαταλείψουν την χώρα τους επειδή ήθελαν να έρθουν στην Ελλάδα. Ενώ το 22% των ερωτηθέντων αποκάλυψαν ότι ο λόγος οφειλόταν στην ανεργία που μάστιζε την χώρα καταγωγής τους και ακολουθούν με 19% ο εμφύλιος πόλεμος και η τρομοκρατία στη χώρα καταγωγής τους με 6%. Τέλος, το 8% των παλιννοστούντων ομογενών δήλωσαν ότι επέλεξαν την Ελλάδα γιατί ήθελαν να ακολουθήσουν τους συγγενείς τους.

Από την άλλη πλευρά, τα αίτια που οδηγούν πολίτες τρίτων χωρών να μεταναστεύσουν προς την Ελλάδα, είναι πρωτίστως το γεγονός ότι είχαν συγγενείς και φίλους που είχαν ήδη μεταναστεύσει στη χώρα. Ο δευτερεύων λόγος με βάση τα στοιχεία της έρευνας της Καβουνίδη, ήταν η εγγύτητα της Ελλάδας και η ευκολία πρόσβασης σε αυτή και ο τρίτος λόγος που αφορά την προτίμηση της μετανάστευσης στην Ελλάδα παρά σε κάποια άλλη χώρα, δείχνει να είναι η ευκολία της νόμιμης καθώς επίσης και παράνομης πρόσβασης στη χώρα (Καβουνίδη, 2003 σελ. 52).

Επιπρόσθετα, σύμφωνα την έρευνα που πραγματοποιήθηκε στο Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων Περάματος το 2017 για τις ανάγκες της εν λόγω εργασίας, η πλειονότητα των αιτούντων ασύλου επέλεξαν την Ελλάδα ως χώρα προορισμού διότι τα σύνορα είναι κλειστά για να μετακινηθούν προς άλλη κατεύθυνση.

Ενώ, στον παρακάτω πίνακα της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, παρατηρούνται αναλυτικά οι εγκατασταθέντες στην Ελλάδα, κατά το τελευταίο έτος πριν την Απογραφή του 2011, με ξένη υπηκοότητα, κατά ομάδες ηλικιών και λόγο εγκατάστασης.

Πίνακας 2.3

Λόγοι εγκατάστασης στην Ελλάδα, 2011

Υπηκοότητα ξένης χώρας																
Λόγος εγκατάστασης στην Ελλάδα																
Ομάδες ηλικιών	Σύνολο	Εργασία	%	Επανενοση οικογένειας	%	Σπουδές	%	Αναξήτητη ασύλου	%	Πρόσφυγας	%	Άλλος λόγος	%	Δε δήλωσαν	%	Σύνολο
Σύνολο Ελλάδος	45.803	18.264	39,9	7.814	17,1	12.331	4,9	2.385	5,2	944	2,1	3.408	7,4	10.757	23,5	100,0
0-9	5.660	0	0,0	2.117	37,4	14	0,2	532	9,4	90	1,6	326	5,8	2.581	45,6	100,0
10-19	5.431	1.131	24,1	1.474	27,1	807	14,9	458	8,4	151	2,8	228	4,2	1.002	18,4	100,0
20-29	15.264	7.279	47,7	1.781	11,7	1.299	8,5	807	5,3	409	2,7	633	4,1	3.056	20,0	100,0
30-39	8.597	4.779	55,6	858	10,0	88	1,0	399	4,6	169	2,0	458	5,3	1.846	21,5	100,0
40-49	4.709	2.940	62,4	441	9,4	23	0,5	128	2,7	64	1,4	306	6,5	807	17,1	100,0
50-59	3.158	1.554	49,2	347	11,0	0	0,0	42	1,3	33	1,0	497	15,7	685	21,7	100,0
60-69	2.017	391	19,4	376	18,6	0	0,0	15	0,7	11	0,5	645	32,0	579	28,7	100,0
70+	967	10	1,0	420	43,4	0	0,0	4	0,4	17	1,8	315	32,6	201	20,8	100,0

Πηγή: 3 Στατιστική Αρχή (Περιλαμβάνονται και τα άτομα με αδιευκρίνιστη και χωρίς υπηκοότητα)³

Ενώ στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνονται αριθμοί και ποσοστά που αφορούν εγκατασταθέντες στην Ελλάδα, κατά το τελευταίο έτος πριν την Απογραφή, με ελληνική υπηκοότητα, κατά ομάδες ηλικιών και λόγο εγκατάστασης

³ Στοιχεία δανεισμένα από τον ιστότοπο:

http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=151585&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

Πίνακας 2.4

Λόγοι εγκατάστασης στην Ελλάδα, 2011 Β

Ελληνική υπηκοότητα															
Λόγος εγκατάστασης στην Ελλάδα															
Ομάδες ηλικιών	Σύνολο	Εργασία	%	Επαναπατρισμός/Πάλιν νόστιση	%	Επανάνοση οικογένειας	%	Σπουδές	%	Άλλος λόγος	%	ΔΕ	δύλωσαν	%	Σύνολο
Σύνολο Ελλάδος	33.751	14.446	13,2	12.378	36,7	5.607	16,6	1.885	5,6	4.376	13,0	5.059	15,0	100,0	
0-9	2.254	0	0,0	494	21,9	514	22,8	16	0,7	191	8,5	1.039	46,1	100,0	
10-19	2.025	59	2,9	605	29,9	387	19,1	373	18,4	208	10,3	393	19,4	100,0	
20-29	8.736	59	16,4	2.588	29,6	1.464	16,8	1.227	14,0	884	10,1	1.141	13,1	100,0	
30-39	5.829	1.432	24,0	1.922	33,0	1.044	17,9	239	4,1	569	9,8	655	11,2	100,0	
40-49	3.475	1.400	25,7	1.218	35,1	615	17,7	29	0,8	359	10,3	362	10,4	100,0	
50-59	3.117	892	15,0	1.327	42,6	476	15,3	1	0,0	458	14,7	388	12,4	100,0	
60-69	4.675	467	4,1	2.372	50,7	589	12,6	0	0,0	918	19,6	604	12,9	100,0	
70+	3.640	192	1,0	1.852	50,9	518	14,2	0	0,0	789	21,7	477	13,1	100,0	

Πηγή: 4 Ελληνική Στατιστική Αρχή (περιλαμβάνονται άτομα με ελληνική και άλλη υπηκοότητα)⁴

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ΕΛΣΤΑΤ κατά την απογραφή του πληθυσμού το 2011 προκύπτει ότι το σύνολο των εγκατασταθέντων στην Ελλάδα, ένα έτος πριν την απογραφή ανήλθε σε 79.554 άτομα εκ των οποίων οι 43.341 αποτελούσαν τον ανδρικό πληθυσμό και το

⁴ Στοιχεία δανεισμένα από τον ιστότοπο:

http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=151585&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

36.213 το γυναικείο αντίστοιχα από τους οποίους το 42,4 % είχαν ελληνική και το 57,6% είχαν άλλη υπηκοότητα.⁵

Το 36,7% με ελληνική υπηκοότητα δήλωσε ότι ο λόγος εγκατάστασης στην Ελλάδα οφείλεται στο επαναπατρισμό/παλιννόστηση. Από την άλλη πλευρά, το 39,9% με ξένη υπηκοότητα δήλωσε ότι ο λόγος εγκατάστασης στην Ελλάδα οφείλεται στην αναζήτηση εργασίας.

---

⁵ Στοιχεία δανεισμένα από τον ιστότοπο:

http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=151585&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

2.3 Κατηγορίες Εθνικών Ομάδων πληθυσμιακών ροών

Οι πληθυσμιακές ροές προς τη χώρα ξεκίνησαν εντονότερα από το έτος 1980 με ένα μικρό κύμα μεταναστών από την Ασία, Αφρική και Πολωνία. Μέχρι την δεκαετία του 1986 η συντριπτική πλειονότητα των ροών ήταν μετανάστες που δεν ξεπερνούσαν τους 90.000 συνολικά, ενώ στην Απογραφή Πληθυσμού του 1991 οι μετανάστες αυξήθηκαν καθώς άγγιζαν τον αριθμό των 166.031 ατόμων. Εν συνεχεία, στην Απογραφή Πληθυσμού που ακολούθησε το 2001 οι αλλοδαποί στην Ελλάδα εκτοξεύτηκαν στους 797.091, από τους οποίους οι 47.000 προέρχονταν από κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κυρίως από πρώην σοσιαλιστικές χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Μετανάστες από τα Βαλκάνια, την Ανατολική Ευρώπη καθώς επίσης την Ασία και την Αφρική συνέχιζαν και συνεχίζουν να εισέρχονται στην Ελλάδα, ενώ από το 1988 μέχρι το 2004 οι μετανάστες πενταπλασιάστηκαν με μέση διάρκεια παραμονής πάνω από 8 χρόνια για τους μισούς από αυτούς (Κασίμης & Παπαδόπουλος, 2012).

Σύμφωνα με τα στοιχεία που εμπεριέχονται στο πρόγραμμα εθνικής στρατηγικής για την ένταξη πολιτών τρίτων χωρών του Υπουργείου Εσωτερικών του 2013, οι βασικές κατηγορίες μεταναστευτικών ομάδων στην χώρα μας στην πλειοψηφία είναι άτομα τα οποία κατάγονται από γειτονικές χώρες (Βαλκάνια), κυρίως από την Αλβανία, και ακολουθούν μεταναστευτικοί πληθυσμοί από την Μ.Ανατολή, την Ασία και την Αφρική. Αναλυτικότερα, το 56% του μεταναστευτικού πληθυσμού στην Ελλάδα αποτελείται από Αλβανούς, ενώ 3 στους 4 δηλαδή το 74% προέρχονται από την ευρύτερη γεωγραφική περιοχή των Βαλκανίων και τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Ακολουθούν οι πληθυσμοί από την Ασία, οι οποίοι χαρακτηρίζονται από μεγάλη δυσαναλογία ανάμεσα στα δύο φύλα. Πιο συγκεκριμένα, η πλειονότητα των μεταναστευτικών ομάδων από τις Φιλιππίνες αποτελείται από γυναίκες, σε αντίθεση με ομάδες Ασιατών, λ.χ. Πακιστανών, Μπανγκλαντεσιανών και Σύριων που αποτελούνται ως επί το πλείστον από άνδρες.⁶

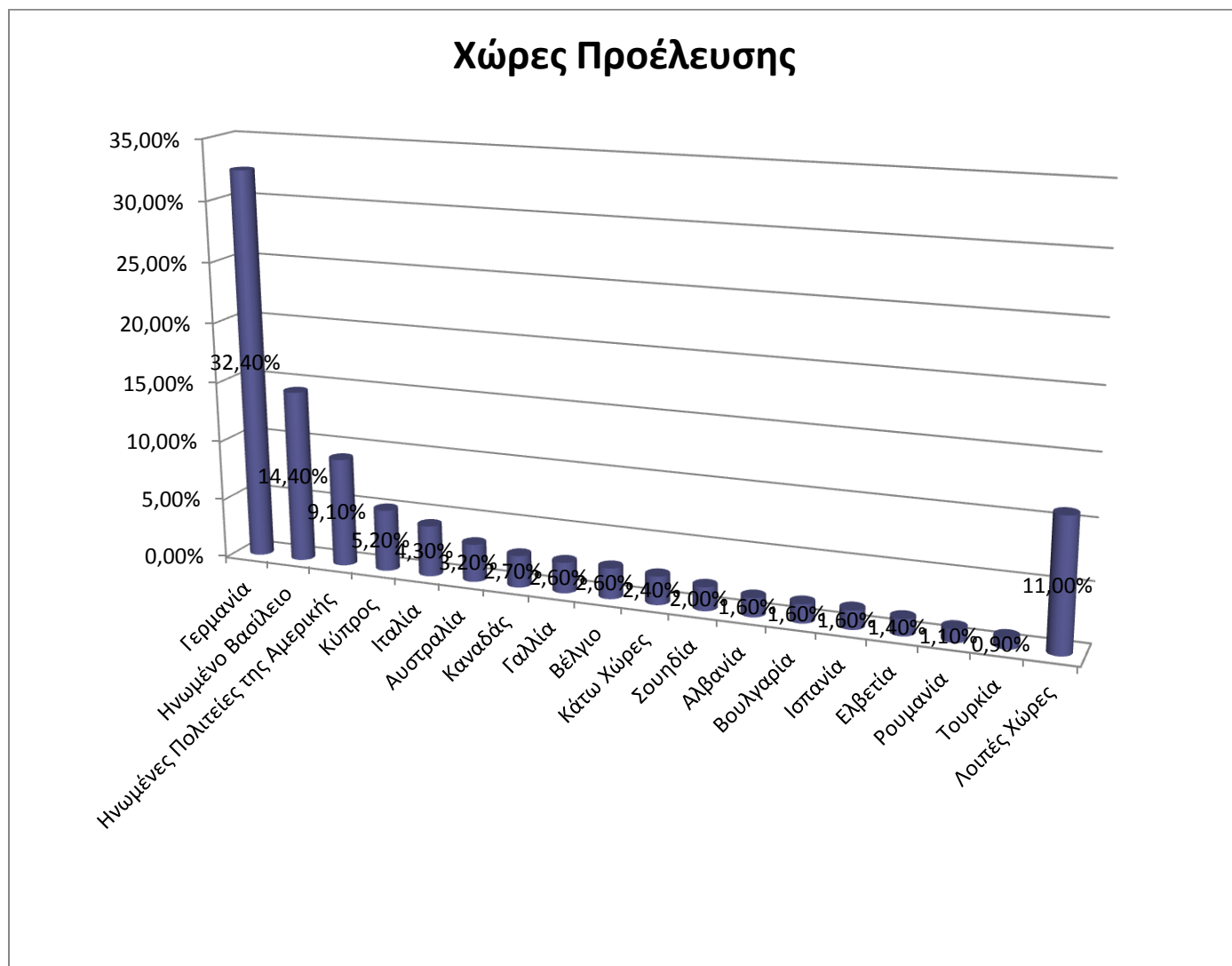
---

⁶Στοιχεία από το εθνικό στρατηγικό σχέδιο για την ένταξη πολιτών τρίτων χωρών του Υπουργείου Εσωτερικών όπως ανακοινώθηκε στην ιστοσελίδα: http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/ethnikisratig_30042013.pdf

Από την άλλη πλευρά, τα πιο πρόσφατα στατιστικά στοιχεία που προκύπτουν από την απογραφή πληθυσμού που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα το 2011, δείχνουν ότι οι χώρες προέλευσης εγκατασταθέντων στην Ελλάδα με ελληνική υπηκοότητα κατά το τελευταίο έτος πριν την απογραφή είναι αυτές που περιγράφονται στο παρακάτω γράφημα:

Γράφημα 2.1

Χώρες προέλευσης των εγκατασταθέντων στην Ελλάδα με ελληνική υπηκοότητα, 2011

Πηγή: 5 Ελληνική Στατιστική Αρχή⁷

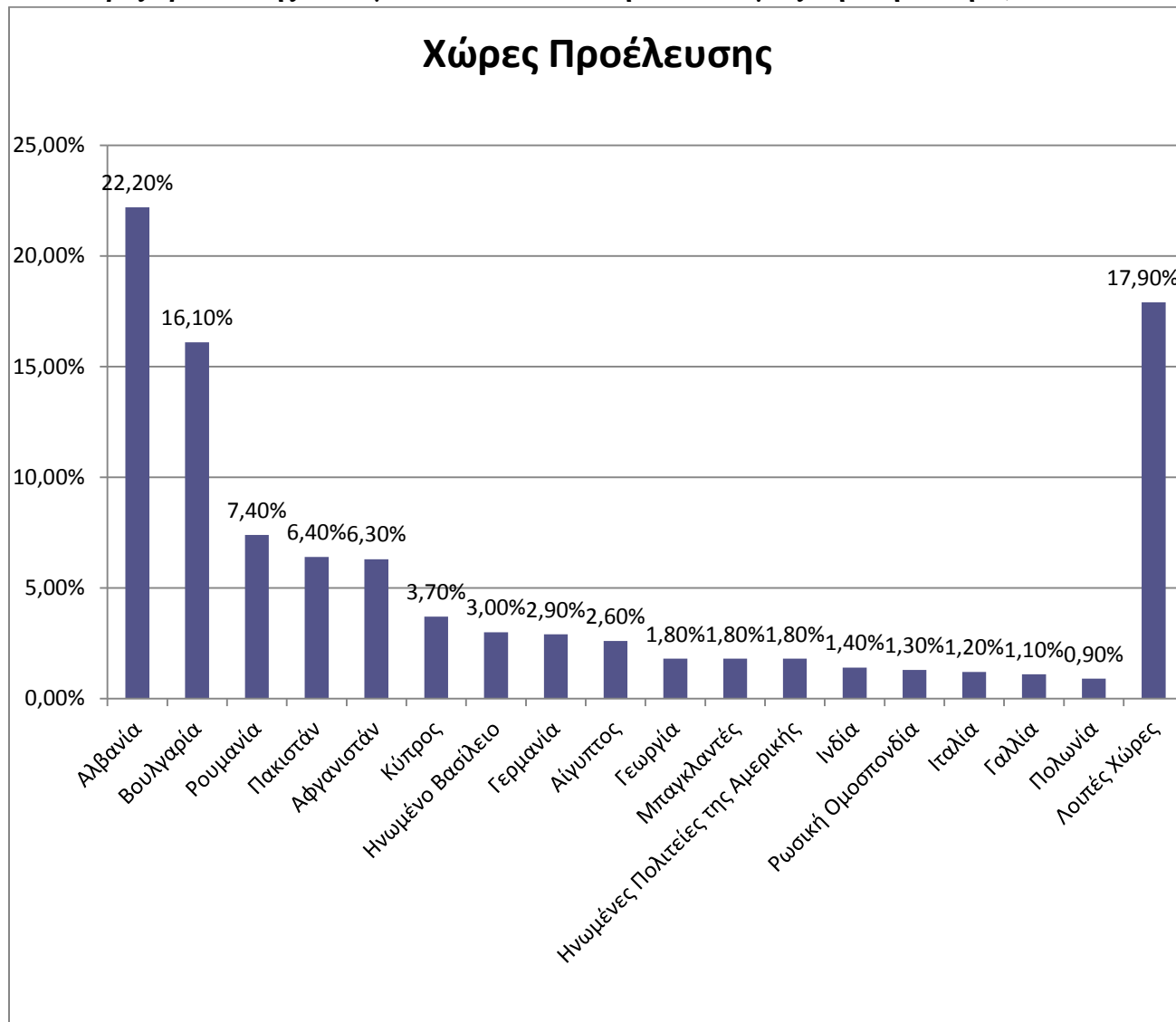
⁷ Στοιχεία δανεισμένα από τον ιστότοπο:

http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.fa

Ενώ οι χώρες προέλευσης για εγκατασταθέντες στην Ελλάδα με ξένη υπηκοότητα σύμφωνα με τα στοιχεία που προέκυψαν από την ελληνική απογραφή του 2011 διαμορφώνονται όπως δείχνει το παρακάτω γράφημα

Γράφημα 2.2

Χώρες προέλευσης των εγκατασταθέντων στην Ελλάδα με ξένη υπηκοότητα, 2011

Πηγή: 6 Ελληνική Στατιστική Αρχή⁸

ces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKko4IN_In=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKko4IN_documentID=151584&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKko4IN_locale=el

⁸ Στοιχεία δανεισμένα από τον ιστότοπο:

Συνεπαγόμενα τα γραφήματα δείχνουν ότι οι εγκατασταθέντες στην Ελλάδα με ελληνική υπηκοότητα κατά το τελευταίο έτος πριν την απογραφή του πληθυσμού του 2011, όπως απεικονίζεται στο γράφημα 1.1, προέρχονται από τις εξής χώρες: Γερμανία με ποσοστό (32,40%), ακολουθεί το Ηνωμένο Βασίλειο (14,40%), Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (9,10%), Κύπρος (5,20%), Ιταλία (4,30%), Αυστραλία (3,20%), Καναδάς (2,70%), Γαλλία (2,60%), Βέλγιο (2,60%), Κάτω Χώρες (2,40), Σουηδία (2,0%), Αλβανία (1,60%), Βουλγαρία (1,60%), Ισπανία (1,60%), Ελβετία (1,40%), Ρουμανία (1,10%), Τουρκία (0,90%), και Λοιπές Χώρες (11,0%).

Ενώ οι εγκατασταθέντες στην Ελλάδα με ξένη υπηκοότητα, σύμφωνα με το γράφημα 1.2, προέρχονται από τις παρακάτω χώρες: Αλβανία (22,20%), Βουλγαρία (16,10%), Ρουμανία (7,40%), Πακιστάν (6,40%), Αφγανιστάν (6,30%), Κύπρος (3,70%), Ηνωμένο Βασίλειο (3,0%), Γερμανία (2,90%), Αίγυπτος (2,60%), Γεωργία (1,80%), Μπανγκλαντές (1,80%), Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (1,80%), Ινδία (1,40%), Ρωσική Ομοσπονδία (1,30%), Ιταλία (1,20%), Γαλλία (1,10%), Πολωνία (0,90%) και τέλος οι Λοιπές Χώρες (17,90%).

Από την άλλη πλευρά, εξετάζοντας περιγραφικά τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των μεταναστών σύμφωνα με την έρευνα που διεξήχθη από τον Φούσκα Θεόδωρο, διαπιστώνονται τα κάτωθι:

Αιγύπτιοι: η πλειοψηφία των Αιγυπτίων μεταναστών στην Αθήνα αποτελείται από ανδρικό πληθυσμό, εργατικό δυναμικό, εκ των οποίων οι περισσότεροι είναι άνθρωποι μέσης ηλικίας με μέσο όρο τα 40 έτη. Προέρχονται κυρίως από την Αλεξάνδρεια ή το Κάιρο και η πλειονότητα έχει περατώσει την ανώτατη εκπαίδευση. Οι πιο πολύ είναι έγγαμοι και ήρθαν στην Ελλάδα για οικονομικούς παράγοντες (Φούσκας, 2012).

---

http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=151584&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

Αλβανοί: Σύμφωνα με διεθνείς μελέτες οι οποίες έχουν αναφερθεί στους μετανάστες Αλβανούς της Ελλάδας, τους περιγράφουν ως έναν περιθωριοποιούμενο, χαμηλού κύρους εργαζόμενο πληθυσμό ή οποίοι ασχολούνται με χειρωνακτικές εργασίες δίχως να γνωρίζουν τα εργασιακά τους δικαιώματα. Οι μετανάστες από την Αλβανία που έρχονται στην Ελλάδα αποτελούνται κυρίως από ανδρικό πληθυσμό και ο μέσος όρος της ηλικίας τους είναι τα 37 έτη. Επιπρόσθετα, στην πλειοψηφία τους είναι έγγαμοι οι οποίοι διέρχονται στην Ελλάδα μόνοι τους, αναζητώντας να ξεφύγουν από την "ανελευθερία και καταπίεση που προερχόταν από την κυβέρνηση του Enver Hoxza (1908-1985) σε συνδυασμό με την οικονομική και κοινωνική καταπίεση που δέχονταν τα άτομα σε κάθε έκφανση της υπόστασής τους" (Φούσκας, 2012). Τέλος, οι περισσότεροι Αλβανοί μετανάστες που έρχονται στη χώρα, έχουν ολοκληρώσει τη πρωτοβάθμια ή τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση με αρκετούς από αυτούς να μην έχουν ολοκληρώσει τις εκπαιδευτικές τους υποχρεώσεις (Φούσκας, 2012).

Μπανγκλαντεσιανοί: Το βασικό χαρακτηριστικό των εν λόγω μεταναστών σε σχέση με την εργασία, σύμφωνα με διεθνείς έρευνες, είναι η αστάθεια και η συγκέντρωσή τους σε οποιαδήποτε εργασία χαμηλού κύρους, καθώς επίσης και η μη-κατοχή εγγράφων διαμονής και εργασίας. Η πλειοψηφία των μεταναστών αποτελείται από άνδρες με μέσο όρο τα 32,5 έτη και προέρχονται κυρίως από αγροτικά χωριά όπως το Munshigonj. Η πλειονότητα είναι ανύπαντροι άνδρες έχοντας ολοκληρώσει μόνο την βασική εκπαίδευση. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι οι Μπανγκλαντεσιανοί προέρχονται από πολυμελής οικογένειες, με παιδιά από 2-10 αδέρφια. Στην πλειονότητά τους είναι μουσουλμάνοι και έχουν εμπειρία στις αγροτικές εργασίες. Κλείνοντας, παίρνουν την απόφαση να μεταναστεύσουν για οικονομικούς λόγους τονίζοντας την επιθυμία να βρεθεί μια οποιασδήποτε μορφής εργασία τόσο για να συντηρήσουν τις ανάγκες των οικογενειών τους όσο και τις δικές τους εξίσου (Φούσκας, 2012).

Παλαιστίνιοι: Από την έρευνα του Φούσκα Θεόδωρου προκύπτει, ότι οι Παλαιστίνιοι μετανάστες βιώνουν ακραίες συνθήκες αβεβαιότητας σε όλα τα επίπεδα. Στην πλειοψηφία τους προέρχονται "από στρατόπεδα-καταυλισμούς, όπου αναζήτησαν καταφύγιο αλλά και εκεί περιορίστηκαν, περιθωριοποιήθηκαν και εγκλωβίστηκαν σε περιοχές όπως το Λίβανο και Συρία ή σε ανεπίσημα μικρότερα στρατόπεδα-καταυλισμούς προσφύγων καθώς επίσης στη Λωρίδα της Γάζας, στην Ιορδανία και στη Δυτική Όχθη"(Φούσκας, 2012). Ο μέσος όρος ηλικίας τους είναι τα 34 έτη και απασχολούνται σε κάθε περιστασιακής, χαμηλού κύρους εργασίας όπως πλασιέ,

αγροτικές δουλειές, οικοδομικές εργασίες. Στην πραγματικότητα, πρόκειται για έναν πληθυσμό ο οποίος είναι βαθύτατα ταλαιπωρημένος λόγω του ότι βρίσκεται σε διαρκή διωγμό με βιώματα πολεμικών συρράξεων, βιαιοπραγιών και συγκρούσεων στους οποίους δεν αναγνωρίζεται επίσημα η προσφυγική ιδιότητα (Φούσκας, 2012).

Φιλιππινέζοι: Ο μεταναστευτικός πληθυσμός των Φιλιππινέζων που έρχονται στην Ελλάδα αποτελείται ως επί το πλείστον από γυναίκες. Ο μέσος όρος των γυναικών κυμαίνεται στα 42 έτη. Οι περισσότερες μεταναστεύουν στην Ελλάδα μόνες εφόσον τις αναγκάζουν οι οικονομικοί λόγοι και στην πλειοψηφία έχουν ολοκληρώσει δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Η συντριπτική πλειοψηφία απασχολείται ως οικιακή εργάτρια κάτω από εξαντλητικά ωράρια εφόσον είναι δεσμευμένες ως εσωτερικές εργάτριες όπου δουλεύουν δίχως ωράριο (Φούσκας, 2012).

Επιπροσθέτως, κάποια γενικά κοινωνικά χαρακτηριστικά κύριων μεταναστευτικών ομάδων στην Ελλάδα, σύμφωνα με το εθνικό σχέδιο στρατηγικής για την ένταξη πολιτών τρίτων χωρών στην Ελλάδα (2013), είναι τα παρακάτω:

Βούλγαροι: Στην πλειοψηφία οι πληθυσμιακές ροές των Βούλγαρων προς την Ελλάδα αποτελείται από γυναίκες. Εργάζονται κυρίως ως εσωτερικές οικιακές βοηθοί, ενώ οι άνδρες απασχολούνται ως επί το πλείστον στις οικοδομές για χειρωνακτική εργασία. Πρόκειται για έναν πληθυσμό ο οποίος στην πλειονότητά του ηλικιακά ανήκει στην κατηγορία της μέσης ηλικίας (Γενική Γραμματεία Πληθυσμού και Κοινωνικής Συνοχής Υπουργείου Εσωτερικών, 2013).

Πακιστανοί : Ο μεταναστευτικός πληθυσμός των Πακιστανών στη χώρα ξεκίνησε το 1970, όταν επήλθε διακρατική συμφωνία ανάμεσα στην Ελλάδα και το Πακιστάν με σκοπό οι εν λόγω μετανάστες να απασχοληθούν στα Ναυπηγεία Σκαραμαγκά. Πέρα όμως από την συμφωνία των δύο χωρών, η εισροή μεταναστών από το Πακιστάν αυξήθηκε κατά την περίοδο 1991-2005. Βάση των στοιχείων που προέκυψαν από την Απογραφή του 2001 της ΕΛΣΤΑΤ, οι περισσότεροι ήρθαν στη χώρα με σκοπό την εύρεση εργασίας. Την πλειοψηφία των Πακιστανών μεταναστών αποτελούν άνδρες οι οποίοι απασχολούνται σε μεταποιητικές βιομηχανίες καθώς επίσης στον τομέα των κατασκευών (Γενική Γραμματεία Πληθυσμού και Κοινωνικής Συνοχής Υπουργείου Εσωτερικών, 2013).

Ινδοί: Πρόκειται για έναν μεταναστευτικό πληθυσμό ο οποίος βρίσκεται στη χώρα πριν ακόμα τη δεκαετία του 199. Στην πλειοψηφία του αποτελείται από ανδρικό πληθυσμό οι οποίοι ήρθαν στην Ελλάδα για να αναζητήσουν εργασία. Απασχολούνται κυρίως σε γεωργικές και κτηνοτροφικές εργασίες αλλά και ιχθυοκαλλιέργειες (Γενική Γραμματεία Πληθυσμού και Κοινωνικής Συνοχής Υπουργείου Εσωτερικών, 2013).⁹

Επιπλέον, σύμφωνα με την Τριανταφυλλίδου τα κοινωνικά χαρακτηριστικά Παλινοστούντων από την πρώην Σοβιετική Ένωση, είναι τα παρακάτω:

Παλινοστούντες από την πρώην Σοβιετική Ένωση: Οι παλινοστούντες διαθέτουν την ελληνική υπηκοότητα. Η πλειονότητα των παλινοστούντων αντιμετωπίζουν προβλήματα στον τομέα της απασχόλησης λόγω του ότι δεν γνωρίζουν ικανοποιητικά την ελληνική γλώσσα, παρόλο που η πλειοψηφία κατέχει υψηλό μορφωτικό επίπεδο. Για τον λόγο αυτό, οι περισσότεροι απασχολούνται ως ανειδίκευτοι εργάτες και ειδικότερα ως οικοδόμοι για τον ανδρικό πληθυσμό και καθαρίστριες, οικιακές βοηθοί για τον γυναικείο πληθυσμό (Τριανταφυλλίδου, 2010 σελ. 82-83).

---

⁹ Στοιχεία από το εθνικό στρατηγικό σχέδιο για την ένταξη πολιτών τρίτων χωρών του Υπουργείου Εσωτερικών όπως ανακοινώθηκε στην ιστοσελίδα: http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/ethnikisratig_30042013.pdf

2.4 Η στρατηγική για την ένταξη των πολιτών τρίτων χωρών στην Ελλάδα

Το πρόγραμμα της στρατηγικής για την ένταξη πολιτών τρίτων χωρών του Υπουργείου Εσωτερικών του 2013 επισημαίνει ότι οι εξής παράγοντες:

- α." η ιστορική πορεία και παράδοση του ελληνικού κράτους-έθνους,
- β. το πολιτικό σύστημα της Ελλάδας ως κράτους υποδοχής,
- γ. τα αίτια/κίνητρα των μεταναστευτικών ροών,
- δ. τα μορφολογικά χαρακτηριστικά των μεταναστών,
- ε. οι τεθέντες στόχοι της μεταναστευτικής πολιτικής του κράτους υποδοχής,

διαμορφώνουν την συνολική μεταναστευτική πολιτική της χώρας μας και για να είναι αποτελεσματική οφείλει να διέπεται από κεντρική διεύθυνση, ενότητα δράσης και στοχοθεσίας και συναρμογή με τα κοινωνικά δεδομένα της χώρας υποδοχής" (Γενική Γραμματεία Πληθυσμού και Κοινωνικής Συνοχής Υπουργείου Εσωτερικών, 2013).

Για να γίνει περισσότερο κατανοητή η έννοια της μεταναστευτικής πολιτικής, είναι χρήσιμο να τονιστεί η διάκριση της μεταναστευτικής πολιτικής σε δύο βασικές κατηγορίες:

- α. "στην πολιτική ρύθμισης και ελέγχου της μετανάστευσης
- β. στην πολιτική ενσωμάτωσης των μεταναστών

Η πρώτη περίπτωση σχετίζεται με τον "έλεγχο που ασκεί ένα κυρίαρχο κράτος στην είσοδο αλλοδαπών πολιτών στο έδαφός του και στην πρόσβασή τους στην παραμονή και στην εργασία. Επιλογικά, σχετίζεται με ειδικούς κανόνες και μια συγκεκριμένη διαδικασία, η οποία προσδιορίζει την επιλογή και την είσοδο των αλλοδαπών πολιτών στην επικράτεια της χώρας υποδοχής. Η πολιτική αυτή, επομένως, συμβάλλει καθοριστικά στον προσδιορισμό τόσο της ποσοτικής όσο και της ποιοτικής διάστασης του μεταναστευτικού αποθέματος στην χώρα υποδοχής, καθώς καθορίζει αφενός τον αριθμό των αλλοδαπών, οι οποίοι εισέρχονται και παραμένουν στην χώρα υποδοχής, αφετέρου τα ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά τους"(Γενική Γραμματεία Πληθυσμού και Κοινωνικής Συνοχής Υπουργείου Εσωτερικών, 2013).

Η δεύτερη περίπτωση "αφορά στην διαχείριση του μεταναστευτικού αποθέματος, στον έλεγχο και την λειτουργική ένταξη του στις δομές του κοινωνικού συνόλου της χώρας υποδοχής" "(Γενική Γραμματεία Πληθυσμού και Κοινωνικής Συνοχής Υπουργείου Εσωτερικών, 2013).¹⁰

Από την άλλη πλευρά, εφόσον το μεταναστευτικό φαινόμενο συνεχώς αυξάνεται, είναι οφθαλμοφανές ότι απαιτείται μια μεταναστευτική πολιτική η οποία θα βοηθήσει στην εύρυθμη λειτουργία της κοινωνίας και την ομαλή ένταξη των πολιτών τρίτων χωρών στη χώρα. (Κασιμάτη, 2003 σελ.). Η πολιτική η οποία θα μπορούσε να ασκηθεί για την αντιμετώπιση της μετανάστευσης είναι η πολιτική της ένταξης των μεταναστών, η οποία αφορά την αναγνώριση και τον σεβασμό της πολιτισμικής, θρησκευτικής και κοινωνικής ιδιαιτερότητας των μεταναστών με ταυτόχρονα την πλήρη αναγνώριση των θεμελιωδών δικαιωμάτων καθώς επίσης και τον σεβασμό έτσι ώστε οι μεταναστευτικές ομάδες να μπορούν να απολαμβάνουν τα συλλογικά τους αγαθά που τους ανήκουν ως ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα με ξεχωριστά αιτήματα και με ανάγκες διαφορετικές από εκείνες της πλειοψηφίας. Αναλυτικότερα, η κοινωνική ένταξη των μεταναστών στοχεύει στο να αναγνωρίσει όλα εκείνα τα δικαιώματα στους υπηκόους τρίτων χωρών, τα οποία θα τους εξασφαλίσουν όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις για να διασφαλίσουν ισότιμη συμμετοχή στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή της Ελλάδας με ταυτόχρονη διατήρηση της εθνικής τους ταυτότητας. Σε διαφορετική περίπτωση, η αρνητική αντιμετώπιση των μεταναστών και η παράνομη μετανάστευση θα προκαλέσει ανεπιθύμητα και αρνητικά αποτελέσματα τα οποία θα οδηγήσουν αδιαμφισβήτητα σε :

- I. περιθωριοποίηση, η οποία με τη σειρά της μπορεί να οδηγήσει σε διάπραξη ελαφρών εγκλημάτων για την εξασφάλιση της επιβίωσης
- II. κοινωνικές εντάσεις, εφόσον κακομεταχειρίζονται
- III. παραβατικότητα ανηλίκων
- IV. ανάπτυξη ρατσιστικής προκατάληψης και ξενοφοβίας, εκδηλώσεις ρατσιστικού μίσους από Έλληνες δράστες και ανατροφοδότηση του φαινομένου από ομάδες μεταναστών κ.ο.κ (Γατσά, 2008).

---

¹⁰ Στοιχεία από το εθνικό στρατηγικό σχέδιο για την ένταξη πολιτών τρίτων χωρών του Υπουργείου Εσωτερικών όπως ανακοινώθηκε στην ιστοσελίδα:http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/ethnikisratig_30042013.pdf

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Το Νομοθετικό Πλαίσιο

3.1 Η ελληνική πολιτική μέχρι το 2007

Η μεταναστευτική πολιτική πριν την δεκαετία του 1990 είναι σχεδόν ανύπαρκτη. Ο πρώτος νόμος που αφορά τους μετανάστες είναι ο Ν. 4310/1929 και σχετίζεται με την εγκατάσταση και κίνηση των αλλοδαπών στην Ελλάδα, τον αστυνομικό έλεγχο, τα διαβατήρια, την απέλαση και την εκτόπιση των μεταναστών. Ο Ν. 4310/1929 ίσχυσε περίπου 60 χρόνια με κάποιες όμως τροποποιήσεις και διατάξεις. Έπειτα, ακολουθεί ο νόμος Ν.1975/1991 ο οποίος σύμφωνα με τον Γεωργούλα φαίνεται να είναι σχεδιασμένος με τέτοιο τρόπο ώστε να εξυπηρετεί τα μεγάλα οικονομικά συμφέροντα, ήτοι ενθαρρύνοντας την εισροή εργατικού δυναμικού και ταυτόχρονα μειώνοντας τις άδειες εργασίας, κατάφερε να συντηρεί την παράνομη μετανάστευση (Γεωργούλας, 2003). Το περιεχόμενο του είναι σχετικό με την είσοδο-έξοδο, παραμονή, εργασία, απέλαση αλλοδαπών, διαδικασία αναγνώρισης αλλοδαπών, προσφύγων και άλλες διατάξεις. Αναλυτικότερα, ψηφίστηκε κατά την δεκαετία του 1990, την εποχή που η Ελλάδα δέχεται το πρώτο μεγάλο κύμα μεταναστών λόγω της κατάρρευσης της πρώην Σοβιετικής Ένωσης και του κομμουνιστικού καθεστώτος καθώς επίσης του ανοίγματος των συνόρων με την Αλβανία.

Μετέπειτα, ψηφίζεται ο Ν.2910/2001 με τον οποίο για πρώτη φορά κατοχυρώνονται τα θεμελιώδη δικαιώματα των μεταναστών και λαμβάνεται μέριμνα για την ένταξή τους στην ελληνική κοινωνία. Συγκεκριμένα, ο νόμος αυτός αφορά την είσοδο και την παραμονή αλλοδαπών στην ελληνική επικράτεια και την κτήση της ελληνικής ιθαγένειας με πολιτογράφηση κι άλλες διατάξεις. Στη συνέχεια, ψηφίζεται ο νόμος 3386/2005. Ο εν λόγω νόμος σχετίζεται με την είσοδο, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην ελληνική επικράτεια. Σαφέστερα, με τον Ν. 3386/2005 ενοποιούνται η άδεια διαμονής και εργασίας σε μια πράξη, επιπροσθέτως, θεσπίζεται για πρώτη φορά το καθεστώς του επί μακρόν διαμένοντος, ως σημειωθεί ακόμα ότι διευκολύνεται η οικογενειακή επανένωση και προσδιορίζονται τα μέλη της οικογένειας του υπηκόου τρίτης χώρας. (Πουλοπούλου, 2007). Στη συνέχεια ψηφίζεται ο νόμος 3536/2007, ο οποίος σχετίζεται με ειδικές ρυθμίσεις θεμάτων

μεταναστευτικής πολιτικής και λοιπόν ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Αναλυτικότερα, ο νόμος 3536/2007 "περιλαμβάνει κάποιες λεπτομερειακές ρυθμίσεις που αποσκοπούν στην ευχερέστερη εφαρμογή του προηγούμενου νόμου και σε ορισμένες περιπτώσεις διευκολύνουν την κινητικότητα του αλλοδαπού εργαζόμενου γεωγραφικά και μεταξύ ειδών και τομέων απασχόλησης, υπό προϋποθέσεις" (Τριανταφυλλίδου Α. 2010). Ταυτόχρονα, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι με τον εν λόγω νόμο καταργείται το παράβολο για τις άδειες διαμονής των εξαρτώμενων ανήλικων παιδιών καθώς επίσης προέβλεπε και νέο διάταγμα με το οποίο έθετε ευρύτερο φάσμα δυνατοτήτων πιστοποίησης της ελληνομάθειας. Είναι ζωτικής σημασίας να αναφερθεί επίσης ότι, ο συγκεκριμένος νόμος προέβλεπε επίσης ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα δράσης για την κοινωνική ένταξη των αλλοδαπών, με βάση το σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους (Νόμος 3536/2007, ΦΕΚ 42 τ.Α'/23-2-2007).

3.2 Η νέα πολιτική

Το παλαιότερο νομοθετικό πλαίσιο της ελληνικής μεταναστευτικής πολιτικής αποδείχθηκε ανεπαρκές για την αντιμετώπιση των σημερινών αυξημένων μεταναστευτικών ροών. Το γεγονός αυτό βοήθησε τη χώρα να δημιουργήσει μια νέα μεταναστευτική πολιτική η οποία συμβαδίζει με τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και βοηθά τη χώρα να διαχειριστεί το μεταναστευτικό ζήτημα περισσότερο αποτελεσματικά με νέους νόμους οι οποίοι αφενός μεν ευνοούν τη χώρα έτσι ώστε να μην επικρατήσει σύγχυση αφετέρου δε και τους μετανάστες. Αναλυτικότερα, με τον νόμο 3907/2011 αλλάζει άρδην η μεταναστευτική πολιτική διότι για πρώτη φορά στη χώρα ιδρύεται η υπηρεσία ασύλου η οποία υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη και η υπηρεσία πρώτης υποδοχής για μετανάστες (Νόμος 3907/2011 - ΦΕΚ Α-7/26-01-2011). Επίσης με το νόμο 4332/2015 αλλάζει ριζικά και ο τρόπος κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας. Με τους νέους νόμους πλέον, καθίσταται δυνατή η δημιουργία μιας πολιτικής με επιτελικό χαρακτήρα που θα ανταποκρίνεται καλύτερα σε σχέση με το παρελθόν, τόσο στα σημερινά δεδομένα της Ελληνικής κοινωνίας όσο και στις διεθνείς εξελίξεις.¹¹

3.2.1 Ο νόμος Ν. 3907/2011 για την ίδρυση υπηρεσίας ασύλου και πρώτης υποδοχής

Σύμφωνα με την εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, με αριθμό φύλλου 7 στις 26 Ιανουαρίου το 2011, ο νόμος υπ' αριθμόν 3907 αφορά την ίδρυση υπηρεσίας ασύλου και υπηρεσίας πρώτης υποδοχής, προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/115/EK. Η ψήφιση του εν λόγω νόμου αποτελεί ένα σημαντικό βήμα για την ελληνική μεταναστευτική πολιτική διότι για πρώτη φορά το ελληνικό κράτος δημιουργεί μια αυτόνομη υπηρεσία η οποία ασχολείται αποκλειστικά με την εξέταση των αιτημάτων ασύλου και διεθνούς προστασίας των αλλοδαπών και ανιθαγενών καθώς επίσης αναλαμβάνει τον σχεδιασμό και τη διαμόρφωση της εθνικής προστασίας ασύλου. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το άρθρο 1 του Νόμου 3907/2011 και παράγραφο 2, η Υπηρεσία Ασύλου είναι αρμόδια για την συγκέντρωση και την αξιολόγηση πληροφοριών σχετικά με την οικονομική, κοινωνική και πολιτική κατάσταση που επικρατεί στις χώρες προέλευσης των αλλοδαπών. Σύμφωνα με το

---

¹¹ <https://www.synigoros.gr/resources/4332.pdf>

άρθρο 6, ο νόμος προβλέπει επιπλέον την ίδρυση της υπηρεσίας πρώτης υποδοχής η οποία με βάση το άρθρο 7 του νόμου, αναλαμβάνει την εξυπηρέτηση των υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι εισέρχονται στην Ελλάδα με παράνομο τρόπο, σεβόμενοι τα δικαιώματά τους και την αξιοπρέπειά τους, τους θέτουν στις διαδικασίες πρώτης υποδοχής διασφαλίζοντας τις άμεσες βιοτικές τους ανάγκες καθώς επίσης η εξακρίβωση της ταυτότητας τους, η καταγραφή τους, ο ιατρικός έλεγχος, η ψυχοκοινωνική τους υποστήριξη, η ενημέρωση τους για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους και η μέριμνα για τα άτομα που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες, όπως για παράδειγμα ασυνόδευτα παιδιά, θύματα πολέμου, τα άτομα με αναπηρία, γυναίκες σε κύηση, θύματα εμπορίας ανθρώπων κ.ο.κ.

Σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι ο εν λόγω νόμος περιλαμβάνει το άρθρο 19Α, το οποίο προβλέπει χορήγηση και ανανέωση αδειών διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους. Πιο συγκεκριμένα το άρθρο αυτό αφορά θύματα εμπορίας ανθρώπων, θύματα εγκληματικών πράξεων, θύματα ενδοοικογενειακής βίας, θύματα που πάσχουν από σοβαρά προβλήματα υγείας, θύματα εργατικών ατυχημάτων, ανήλικοι που φιλοξενούνται σε οικοτροφεία κ.α. Επιπλέον, στο άρθρο 3 του νόμου, καθορίζεται η Αρχή Προσφύγων που αποτελείται από μια ή περισσότερες επιτροπές και εξετάζει τις απορριπτικές προτάσεις ασύλου για πρόσφυγες,. Εν κατακλείδι, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι ο νόμος 3907/2011 αποσαφηνίζει ότι οι λόγοι απαγόρευσης εισόδου του υπηκόου τρίτης χώρας στην Ελλάδα είναι εφόσον δεν έχει χορηγηθεί χρονικό διάστημα οικειοθελούς αναχώρησης ή όταν ο υπήκοος τρίτης χώρας δεν έχει συμμορφωθεί με την υποχρέωση επιστροφής σε ακραία περίπτωση απαγόρευση εισόδου σε υπήκοο τρίτης χώρας μπορεί να επιβληθεί σε περίπτωση που η παρουσία του ατόμου θεωρηθεί κίνδυνος για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια, την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια υγεία.¹²

---

¹² <http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2014/06/3907.pdf>

3.2.2 Ο νόμος 4332/2015 για την κτήση της ελληνικής ιθαγένειας

Ενώ παλαιότερα η κτήση της ελληνικής ιθαγένειας απαιτούσε συγκεκριμένες προϋποθέσεις, σήμερα η διαδικασία έχει απλουστευτεί σε μεγάλο βαθμό, λόγω των τροποποιήσεων του νόμου 4332/2015 περί κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας.

Ενώ για την κτήση της ελληνικής ιθαγένειας (βάση παλιότερων νόμων) ισχύουν τα παρακάτω:

- ✓ Με γέννηση
- ✓ Με αναγνώριση
- ✓ Με υιοθεσία
- ✓ Λόγω κατάταξης στις Ένοπλες Δυνάμεις
- ✓ Με πολιτογράφηση
- ✓ Τιμητική πολιτογράφηση
- ✓ Από ομογενείς της Πρώην Σοβιετικής Ένωσης
- ✓ Από τους Μοναχούς του Άγιου Όρους (Παπασιώτη- Πασιά, 2011)

Σύμφωνα με την εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, με αριθμό φύλλου 76 στις 9 Ιουλίου το 2016, ο νόμος υπ' αριθμόν 4332 ο οποίος ισχύει μέχρι σήμερα προβλέπει την κτήση της ελληνικής ιθαγένειας όπως απλοποιήθηκε έτσι ώστε να συμβαδίζει με τις οδηγίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου 2011/98/ΕΕ. Αναλυτικότερα, για την κτήση της ελληνικής ιθαγένειας στην σημερινή Ελλάδα, προστίθενται τα κάτωθι:

- ✓ Βάσει του άρθρου 1Α και 1Β του νόμου 4332, με δήλωση και αίτηση, λόγω γέννησης και φοίτησης σε σχολείο στην Ελλάδα και βάση της παραγράφου (β) της προηγούμενης συνεχούς νόμιμης διαμονής του ενός εκ των γονέων του επί πέντε τουλάχιστον έτη πριν τη γέννηση του.
- ✓ Με δήλωση και αίτηση λόγω φοίτησης σε ελληνικό σχολείο

Σύμφωνα με τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι η κτήση της ελληνικής ιθαγένειας είναι μια διαδικασία η οποία έχει απλοποιηθεί στη χώρα, ακολουθώντας τις ευρωπαϊκές οδηγίες, με

αποτέλεσμα το γεγονός αυτό να διευκολύνει τους μετανάστες στην ομαλότερη ένταξη και διαβίωση στην ελληνική κοινωνία.¹³

---

¹³ <http://www.ypes.gr/UserFiles/24e0c302-6021-4a6b-b7e4-8259e281e5f3/nomos4332-090715.pdf>

3.3 Υπηρεσίες, Όργανα και Ανεξάρτητες Αρχές για τους μετανάστες και πρόσφυγες

Οι σημαντικότερες υπηρεσίες οι οποίες εξυπηρετούν την μεταναστευτική πολιτική της σύγχρονης Ελλάδας είναι αναλυτικά οι παρακάτω:

1. Το Υπουργείο Εσωτερικών το οποίο είναι αρμόδιο για όλους τους νόμους και τα προεδρικά διατάγματα που αφορούν την ελληνική μεταναστευτική πολιτική. Στο Υπουργείο Εσωτερικών υπάγονται η Γενική Γραμματεία Υποδοχής και η Γενική Γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής.

Στην Γ.Γ Υποδοχής (Προσφύγων) υπάγονται α. η «Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης», η οποία είναι μια αυτοτελής υπηρεσία που λειτουργεί σε επίπεδο διεύθυνσης και η αποστολή της είναι η "αποτελεσματική διενέργεια των διαδικασιών υποδοχής και ταυτοποίησης των πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών που εισέρχονται στη χώρα χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις και συγκροτείται από την Κεντρική Υπηρεσία και τις Περιφερειακές Υπηρεσίες που είναι : τα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ), οι Κινητές Μονάδες Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΜΥΤ), οι ανοικτές Δομές Προσωρινής Υποδοχής πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών που έχουν αιτηθεί διεθνούς προστασίας και οι ανοικτές Δομές Προσωρινής Φιλοξενίας πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών που βρίσκονται σε διαδικασία επιστροφής (άρθρο 8 ν 4375 /2016). Και β. η Διεύθυνση Υποδοχής που συνιστάται με τον ίδιο νόμο (άρθρο 27) , που έχει στόχο τη μελέτη, το σχεδιασμό και την εφαρμογή της πολιτικής υποδοχής των αιτούντων διεθνούς προστασίας και ασυνόδευτων ανηλίκων, η οποία συγκροτείται από τα ακόλουθα τμήματα : Τμήμα στέγασης, Τμήμα Υπηρεσιών Υποδοχής, Τμήμα Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων , Τμήμα Υλοποίησης Προγραμμάτων Υποδοχής και Τμήμα Επιχειρησιακού Συντονισμού".¹⁴

Στην Γ.Γ .Μεταναστευτικής Πολιτικής υπάγεται η Γενική Διεύθυνση Ιθαγένειας και Μεταναστευτικής Πολιτικής η οποία χωρίζεται σε τρεις διευθύνσεις οι οποίες είναι οι εξής: α. Δ/ση Ιθαγένειας η οποία αναλαμβάνει νόμους, εγκυκλίους, προεδρικά διατάγματα, κτήση ελληνικής ιθαγένειας, διαδικασία πολιτογράφησης, στατιστικά, έντυπα αιτήσεων και βιβλίο συνοπτικών πληροφοριών β. Δ/ση Μεταναστευτικής Πολιτικής, περιλαμβάνει θέματα μετανάστευσης, πολιτικές Ευρωπαϊκής Ένωσης και την ιστοσελίδα ευρωπαϊκού δικτύου

¹⁴ <http://www.ypes.gr/el/GenGramYpodoxis/>

μετανάστευσης και γ. Δ/νση Κοινωνικής Ένταξης η οποία σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα του Υπουργείου ασχολείται με θέματα κοινωνικής ένταξης, θεσμικό πλαίσιο περί κοινωνικής ένταξης των μεταναστών, κοινωνική ένταξη σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, εθνική στρατηγική για την ένταξη πολιτών τρίτων χωρών, το ευρωπαϊκό ταμείο ένταξης πολιτών τρίτων χωρών, την ευρωπαϊκή ιστοσελίδα για την ένταξη, με διάφορες ανακοινώσεις και προσφέρει την δυνατότητα επικοινωνίας με τους αρμόδιους της διεύθυνσης.¹⁵

2. Οι Διευθύνσεις Αλλοδαπών και Μετανάστευσης των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων όπου "με τον ν.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» έγινε ο επανασχεδιασμός των δύο βαθμών αυτοδιοίκησης, ο οποίος προϋποθέτει τη συνάρθρωσή τους με την Κρατική Αποκεντρωμένη Διοίκηση. Οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις αποτελούν μια ολοκληρωμένη εξέλιξη των κρατικών/διοικητικών Περιφερειών και ασκούν τις αρμοδιότητές τους, περιλαμβανομένων και εκείνων των αντίστοιχων συλλογικών οργάνων τους, όπως αυτές καθορίζονταν στον ιδρυτικό νόμο 2503/1997, καθώς και στους μεταγενέστερους ειδικούς νόμους και στις σχετικές κανονιστικές διατάξεις με εξαίρεση τις αρμοδιότητες που περιλαμβάνονται στο άρθρο 186 του ν.3852/2010. Παράλληλα πρόσθετες αρμοδιότητες μεταβιβάστηκαν στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις με το άρθρο 280 του ν.3852/2010.¹⁶

Η συγκρότηση των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων συνιστά Συνταγματική Επιταγή (άρθρο 101) που ορίζει τη διοίκηση του κράτους βάσει του αποκεντρωτικού συστήματος. Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση είναι αυτοτελής διοικητική μονάδα αρμόδια για τις επιχειρησιακές και ελεγκτικές δραστηριότητες του κράτους στην περιοχή ευθύνης της. Ειδικότερα, στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις:

- I. ανήκουν κρατικές υποθέσεις που για συνταγματικούς λόγους δεν μπορούν να ασκηθούν από την Αυτοδιοίκηση

¹⁵http://www.ypes.gr/el/Generalsecretariat_PopulationSC/general_directorate_ithageneias_migratation/dieftthis_i_metanastefitikis_politikhhsNEW/

¹⁶ <http://www.apdattikis.gov.gr/apokentromeni-dioikisi-attikis/dioikitiki-domi-organogramma/%CE%B3%CE%B5%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B4%CE%BD%CF%83%CE%B7-%CE%B5%CF%83%CF%89%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%BB%CE%B5%CE%B9%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B3%CE%AF%CE%B1%CF%82/%CE%B4%CE%BD%CF%83%CE%B7-%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%B4%CE%B1%CF%80%CF%8E%CE%BD-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7%CF%82-%CE%B1%CE%B8%CE%B7%CE%BD%CF%8E%CE%BD-2/>

- II. ανήκουν κρατικές αρμοδιότητες που σταδιακά αποκεντρώνονται από την κεντρική διοίκηση με στόχο τη δημιουργία ενός επιτελικού και ευέλικτου κράτους
- III. εντάσσονται καθ' ύλην αποκεντρωμένες υπηρεσίες των υπουργείων, όπου αυτό κριθεί σκόπιμο."¹⁷

Ένας από τους τομείς με τους οποίους ασχολείται η Αποκεντρωμένη Κρατική Διοίκηση είναι η Μετανάστευση και ποιο συγκεκριμένα διαχειρίζεται θέματα χορήγησης, ανανέωσης, απόρριψης και ανάκλησης αδειών διαμονής.

3. Το Υπουργείο Εξωτερικών "είναι αρμόδιο για τις απαραίτητες ενέργειες που πρέπει να υλοποιηθούν για να εκδοθεί η θεώρηση εισόδου (visa) στους αλλοδαπούς."¹⁸

4. Η Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε είναι ένας οργανισμός ο οποίος παρέχει προστασία και βοήθεια στους πρόσφυγες. "Η κυριότερη αρμοδιότητα της Υ.Α., γνωστή ως "διεθνής προστασία", είναι να διασφαλίζει το σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων των προσφύγων, περιλαμβανομένης της δυνατότητάς τους να αιτούνται άσυλο, και το δικαίωμά τους να μην επιστρέφονται χωρίς τη θέλησή τους σε χώρα όπου έχουν λόγους να φοβούνται δίωξη. Ο οργανισμός προάγει τις διεθνείς συμφωνίες για τους πρόσφυγες, παρακολουθεί τη συμμόρφωση των κυβερνήσεων με το διεθνές δίκαιο και παρέχει υλική βοήθεια όπως τροφή, νερό, στέγη και ιατρική περίθαλψη σε κατατρεγμένους αμάχους".¹⁹

5. Ο Συνήγορος του Πολίτη "αποτελεί μια Ανεξάρτητη Αρχή η οποία υπερασπίζεται τα ανθρώπινα δικαιώματα των μεταναστών και έχει δημιουργήσει ξεχωριστά μια ειδική ιστοσελίδα η οποία ονομάζεται "Ο Συνήγορος του Πολίτη: Συνήγορος για τον Μετανάστη, τον Πρόσφυγα και τον Ομογενή" όπου αναλαμβάνει να ενημερώνει, να πληροφορεί και υπερασπίζεται νομικά τους μετανάστες και πρόσφυγες".²⁰

6. Οι Ελληνικές Αστυνομικές Αρχές στις οποίες ανήκει η Διεύθυνση Διαβατηρίων και Εγγράφων Ασφαλείας η οποία χορηγεί τις απαραίτητες πληροφορίες και τις φόρμες

¹⁷ <http://www.apdattikis.gov.gr/apokentromeni-dioikisi-attikis/>

¹⁸ <http://www.mfa.gr/theoriseis-eisodou-visas/>

¹⁹ <http://www.unhcr.gr/genikes-plirofories/poioi-eimaste-ti-kanoyme.html>

²⁰ <https://www.synigoros.gr/?i=foreigner.el>

συμπλήρωσης για νέα διαβατήρια καθώς επίσης αναλαμβάνει την έκδοση διαβατηρίων εντός μιας ημέρας για επείγουσες καταστάσεις.²¹

---

²¹ <http://www.passport.gov.gr/en/>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Έρευνα για τις συνθήκες διαβίωσης των Προσφύγων στο Κέντρο Φιλοξενίας Περάματος

4.1 Προλεγόμενα στις Ερωτήσεις της Έρευνας

Το ερωτηματολόγιο της έρευνας παρατίθεται στο παράρτημα της εργασίας. Συντάχθηκε με σκοπό να διερευνηθεί αν το ελληνικό κράτος μεριμνεί έμπρακτα για την υποστήριξη των δικαιωμάτων των προσφύγων στη χώρα ή διαθέτει μια έλλειψη ορθής πολιτικής απέναντί τους η οποία δημιουργεί δυσκολίες στην καθημερινότητα των προσφύγων.

Είναι ζωτικής σημασίας να αποσαφηνιστεί ότι τα ενδεχόμενα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αιτούντες ασύλου στην καθημερινότητά τους, αναμένονται να αποκαλυφθούν μέσω της τελευταίας ερώτησης του ερωτηματολογίου. Οι απόψεις των ερωτηθέντων θα βοηθήσουν να εντοπιστούν ενδεχόμενες ελλείψεις που υπάρχουν είτε σε βασικά αγαθά και υπηρεσίες, είτε αλληλεγγύης και συντονισμού από την πλευρά του ελληνικού κρατικού μηχανισμού προς τους αιτούντες ασύλου.

Είναι συνετό να διευκρινιστεί ότι η προκείμενη έρευνα διεξήχθη στο Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων στο Σχιστό Περάματος, την Δευτέρα 11 Σεπτεμβρίου και ώρα 11:00 π.μ. Η εν λόγω έρευνα πραγματοποιήθηκε μέσω ερωτηματολογίων τα οποία συμπλήρωσαν οι πρόσφυγες με την βοήθεια διερμηνέα. Τα ερωτηματολόγια που διανεμήθηκαν και απαντήθηκαν είναι στο σύνολό τους 30.

Αποτελεί ύψιστης σημασίας να τονιστεί ότι η έρευνα είναι ανώνυμη και αποσκοπεί στην προάσπιση των δικαιωμάτων των αιτούντων ασύλου. Ακριβέστερα, η έρευνα διεξήχθη για να εξεταστεί αν οι πρόσφυγες λαμβάνουν την κατάλληλη προστασία και βοήθεια όσον αφορά τη στέγαση, σίτιση, περίθαλψη και ψυχοκοινωνική υποστήριξη, για όσο διάστημα διαμένουν στις δομές φιλοξενίας.

4.2 Ανάλυση των στοιχείων της έρευνας

Το προκείμενο ερωτηματολόγιο το οποίο σχεδιάστηκε για να εξυπηρετήσει την έρευνα, αποτελείται από 8 ερωτήσεις οι οποίες είναι σύντομες και διαμορφωμένες με απλό και κατανοητό τρόπο έτσι ώστε να μην κουράσει τους ερωτηθέντες. Επιπρόσθετα, το παρών ερωτηματολόγιο χωρίζεται σε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου εμπεριέχει ερωτήσεις που αποκαλύπτουν τα δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων ενώ το δεύτερο μέρος αποτελείται από ειδικές ερωτήσεις οι οποίες βοηθούν να απαντηθεί το κεντρικό ερώτημα του ερωτηματολογίου το οποίο αφορά το κατά πόσο το ελληνικό κράτος στηρίζει τους πρόσφυγες στα δικαιώματά τους και διευκολύνει τις συνθήκες διαβίωσή τους.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της πρώτης ερώτησης, διαφαίνεται ότι οι απαντήσεις δόθηκαν από 22 άνδρες και 8 γυναίκες. Εν συνεχεία, τα αποτελέσματα της δεύτερης ερώτησης δείχνουν ότι ο μέσος όρος των ερωτηθέντων αποτελείται από νέα άτομα ηλικιακά, τα οποία ανήκουν στην κατηγορία 26-35. Οι απαντήσεις της τρίτης ερώτησης φανερώνουν ότι το μορφωτικό επίπεδο των ανθρώπων στην πλειονότητά του αποτελείται από άτομα τα οποία έχουν ολοκληρώσει δευτεροβάθμια εκπαίδευση για τους άνδρες, ενώ οι απαντήσεις των γυναικών έδειξαν ότι στην πλειοψηφία τους αποτελούνται από άτομα τα οποία δεν έχουν ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Ακολουθεί η τέταρτη και η πέμπτη ερώτηση οι οποίες αφορούν την υπηκοότητα και εθνικότητα των προσφύγων η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων απάντησε ότι έχουν Αφγανική υπηκοότητα και εθνικότητα.

Στο δεύτερο μέρος, η πρώτη απάντηση εξακριβώνει ότι οι περισσότεροι πρόσφυγες μένουν στην χώρα περίπου δύο χρόνια. Επιπλέον, σύμφωνα με τις απαντήσεις που δόθηκαν στην δεύτερη ερώτηση του δεύτερου μέρους του ερωτηματολογίου, οι πρόσφυγες, επέλεξαν την Ελλάδα ως χώρα προορισμού και όχι κάποια άλλη χώρα για τους εξής λόγους:

- ✓ τα σύνορα είναι κλειστά (δεν μπορούμε να πάμε κάπου αλλού)
- ✓ για οικονομικούς λόγους
- ✓ αγαπούν την Ελλάδα
- ✓ για επαγγελματικούς λόγους

Εν κατακλείδι, στην τελευταία ερώτηση η πλειοψηφία των προσφύγων απάντησε ότι το ελληνικό κράτος είναι υποστηρικτικό απέναντί τους και ότι είναι ικανοποιημένοι διότι τους

παρέχουν διαμονή, στέγη, τρόφιμα και χρήματα. Ωστόσο ακούστηκαν και παράπονα στα οποία θα δοθεί ιδιαίτερη προσοχή προς όφελος των προσφύγων, διότι τα παράπονα των λίγων ενδεχομένως να αντιπροσωπεύουν και άλλους πρόσφυγες που διαμένουν στη χώρα και δεν υπήρξε η δυνατότητα να συμπεριληφθούν στην έρευνα, δεδομένου ότι η εν λόγω μελέτη είναι ακαδημαϊκή και αδυνατεί να υποστηρίξει μια έρευνα μεγάλης εμβέλειας όπως απαιτείται για ένα ζήτημα τόσο σημαντικό και ευαίσθητο.

Οι πρόσφυγες λοιπόν οι οποίοι εξέφρασαν ορισμένα παράπονα και προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζουν στη χώρα, υποστήριξαν τα κάτωθι (όπως ακριβώς διατυπώθηκαν από τους ίδιους τους πρόσφυγες) και πρέπει να εισακουστούν:

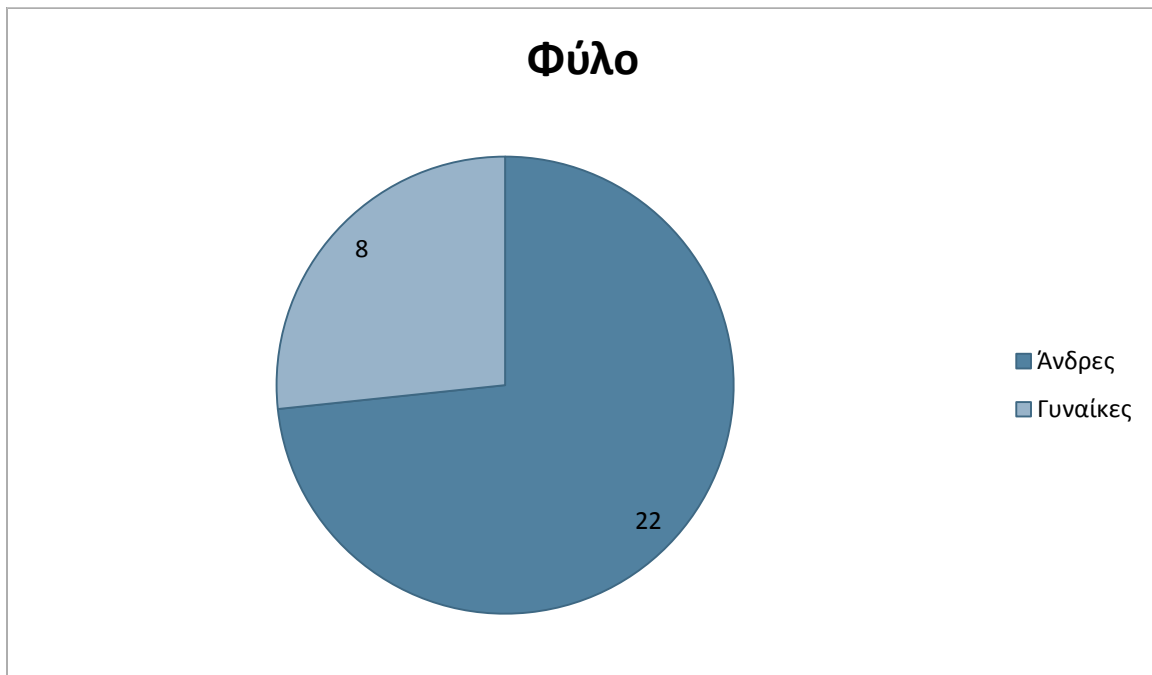
- ✓ τα χρήματα τα οποία μας δίνουν μας φτάνουν ίσα-ίσα
- ✓ οι εγκαταστάσεις έχουν προβλήματα και δεν φτάνουν για όλους
- ✓ τα λεφτά που μας δίνουν είναι λίγα και το νοσοκομείο είναι μακριά από εδώ, όταν πηγαίνω δεν ξέρω που να αφήσω τα παιδιά μου είναι μικρά
- ✓ σε άλλες χώρες δίνουν περισσότερα χρήματα
- ✓ λίγα χρήματα, το σπίτι μικρό
- ✓ θέλω δουλειά
- ✓ τα χρήματα που μας δίνουν δεν αρκούν

Ενώ τέλος, υπήρξαν και άτομα τα οποία ισχυρίστηκαν ότι έχουν αιτηθεί επανένωση με την οικογένειά τους η οποία βρίσκεται σε άλλη χώρα και ότι έχουν εγκλωβιστεί στην Ελλάδα περιμένοντας την απόφαση στο αίτημα τους.

Αναλυτικότερα, οι λεπτομερείς απαντήσεις των προσφύγων θα παρουσιαστούν στα παρακάτω γραφήματα:

Γράφημα 4.1

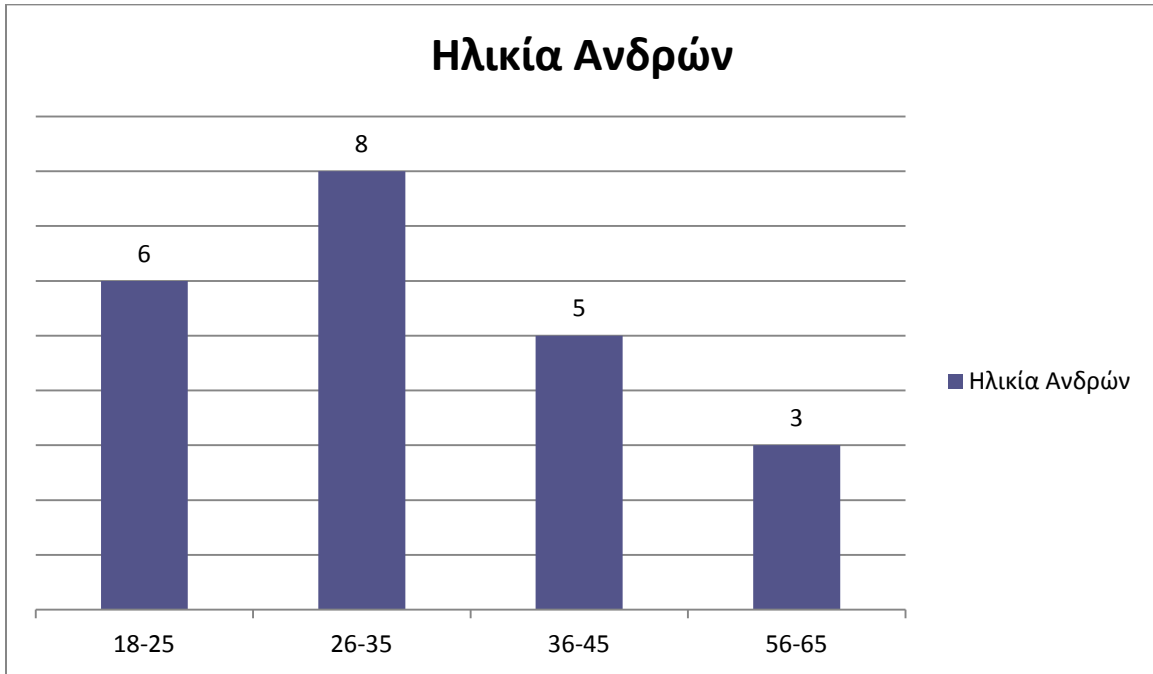
Φύλο ερωτηθέντων από το Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων Περάματος, 2017

Όπως φαίνεται από το παραπάνω γράφημα το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε συνολικά από 30 άτομα εκ των οποίων οι 22 είναι άνδρες και οι 8 γυναίκες.

Γράφημα 4.2

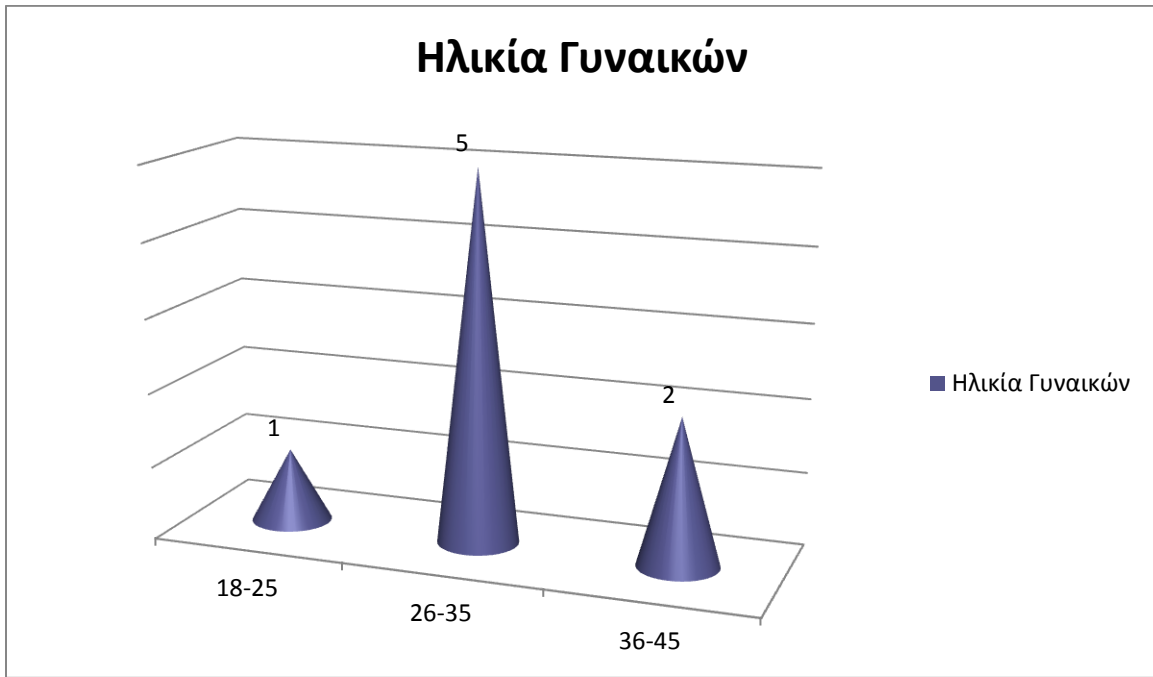
Ηλικία Ανδρών από την έρευνα στο Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων Περάματος, 2017

Από τους 22 άνδρες που συμμετείχαν στην έρευνα, οι 6 ανήκουν στην ηλικιακή κατηγορία των 18-25, οι 8 κυμαίνονται μεταξύ των 26-35, οι 5 βρίσκονται στην ηλικία των 36-45 και τέλος οι υπόλοιποι 3 κατατάσσονται στην ηλικία των 56-65.

Γράφημα 4.3

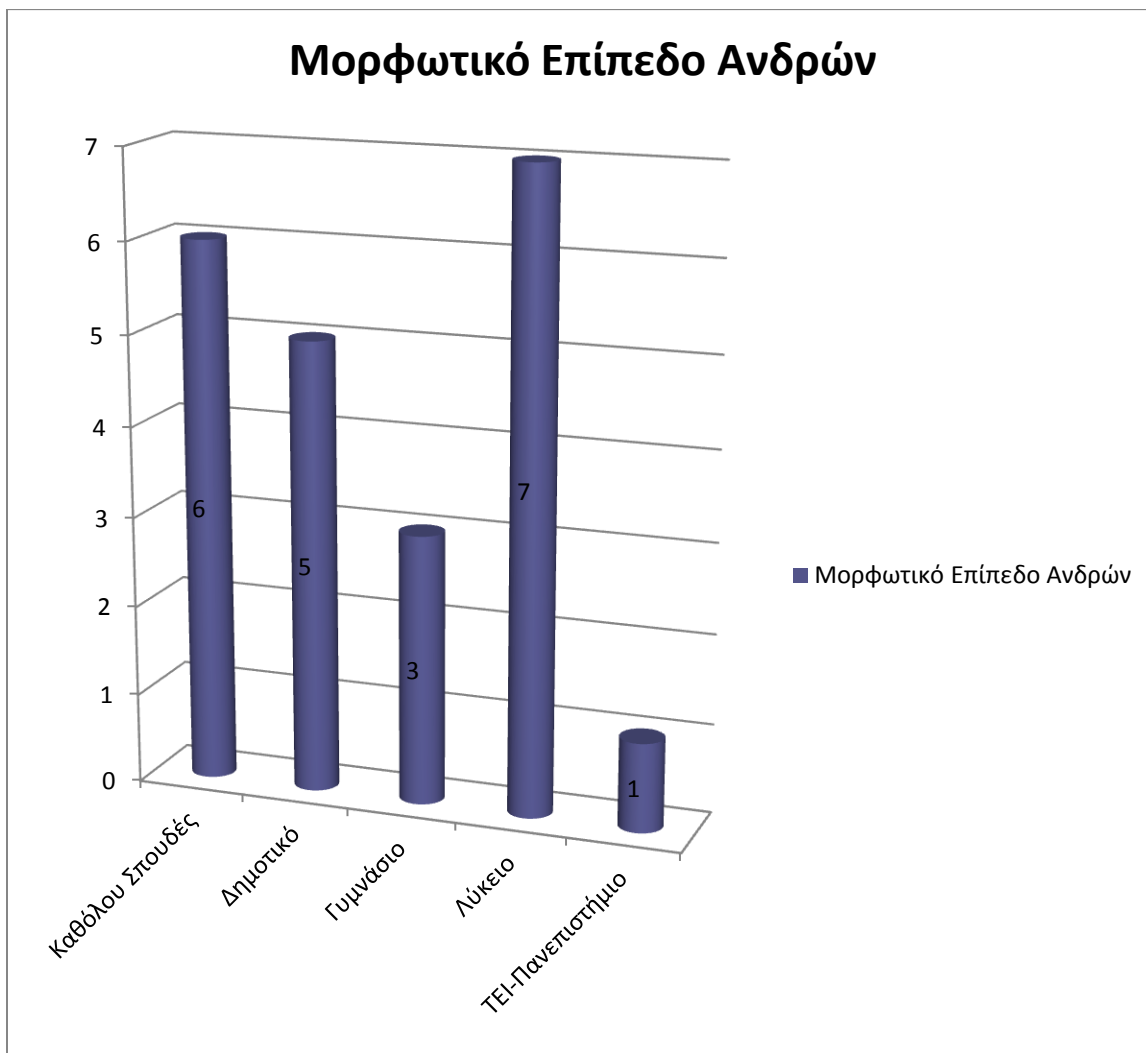
Ηλικία Γυναικών από την έρευνα στο Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων Περάματος, 2017

Από την άλλη πλευρά, οι απαντήσεις των γυναικών έδειξαν ότι πέντε γυναίκες ανήκουν ηλικιακά στην κατηγορία των 26-35, οι 2 βρίσκονται μεταξύ των 36-45 και τέλος η μια κατατάσσεται ηλικιακά από 18-25.

Γράφημα 4.4

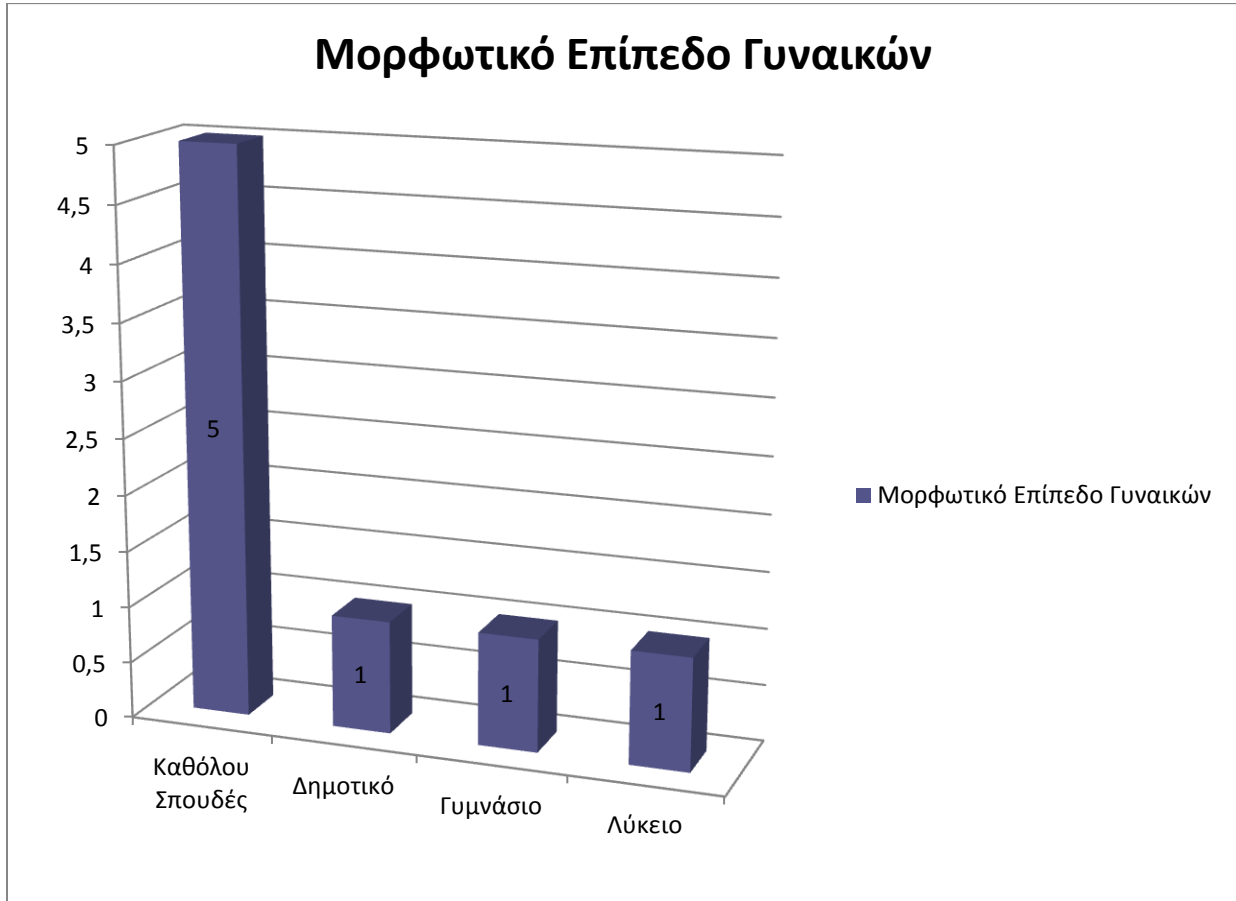
**Μορφωτικό επίπεδο Ανδρών από την έρευνα στο Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων
Περάματος, 2017**

Εν συνεχεία, το παραπάνω γράφημα απεικονίζει το μορφωτικό επίπεδο των ανδρών, το οποίο δείχνει ότι η πλειονότητα των ανδρών δηλαδή οι 7 από τους 22, έχει περατώσει την δευτεροβάθμια εκπαίδευση, οι 6 ερωτηθέντες δεν έχουν πραγματοποιήσει καθόλου σπουδές, οι 5 από τους συμμετέχοντες στην έρευνα έχουν απολυτήριο δημοτικού, οι 3 διαθέτουν απολυτήριο γυμνασίου και τέλος ένας έχει περατώσει σπουδές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Γράφημα 4.5

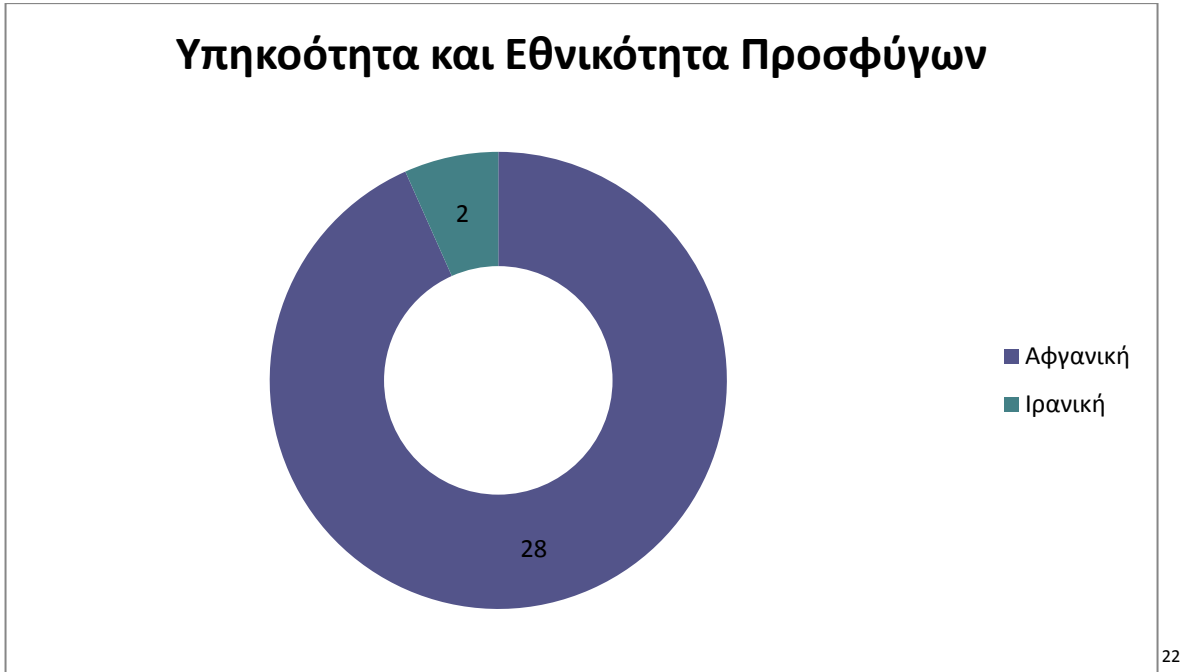
Μορφωτικό επίπεδο Γυναικών από την έρευνα στο Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων
Περάματος, 2017

Οι απαντήσεις που αφορούν το μορφωτικό επίπεδο των γυναικών φανερώνουν ότι οι 5 δεν έχουν πραγματοποιήσει σπουδές, ένα άτομο διαθέτει απολυτήριο δημοτικού, μια γυναίκα έχει ολοκληρώσει τις σπουδές μέχρι τον τίτλο του γυμνασίου και τέλος μια έχει περατώσει την δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Γράφημα 4.6

Υπηκοότητα και Εθνικότητα των προσφύγων από την έρευνα στο Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων Περάματος, 2017

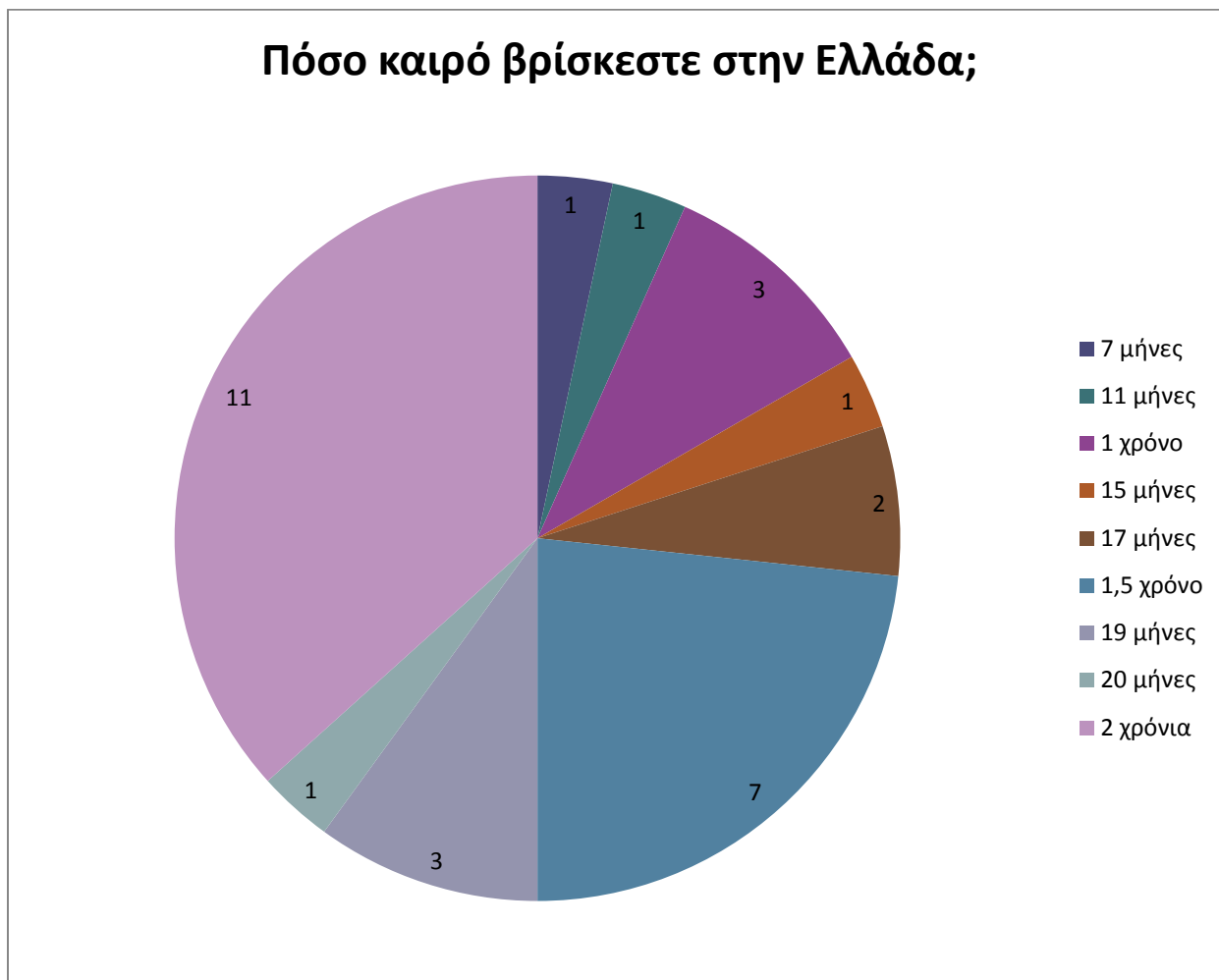

Η υπηκοότητα των προσφύγων όσο και η εθνικότητά τους, στην συντριπτική τους πλειοψηφία αποτελούνται από Αφγανούς πολίτες. Μόλις 2 άτομα δήλωσαν Ιρανική υπηκοότητα και εθνικότητα αντίστοιχα.

²² Στο γράφημα 3.5, η Ιρανική υπηκοότητα και εθνικότητα αντιστοιχεί σε έναν άνδρα και μια γυναίκα.

Γράφημα 4.7

Αποτελέσματα για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο οι πρόσφυγες βρίσκονται στην Ελλάδα σύμφωνα με την έρευνα στο Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων Περάματος, 2017

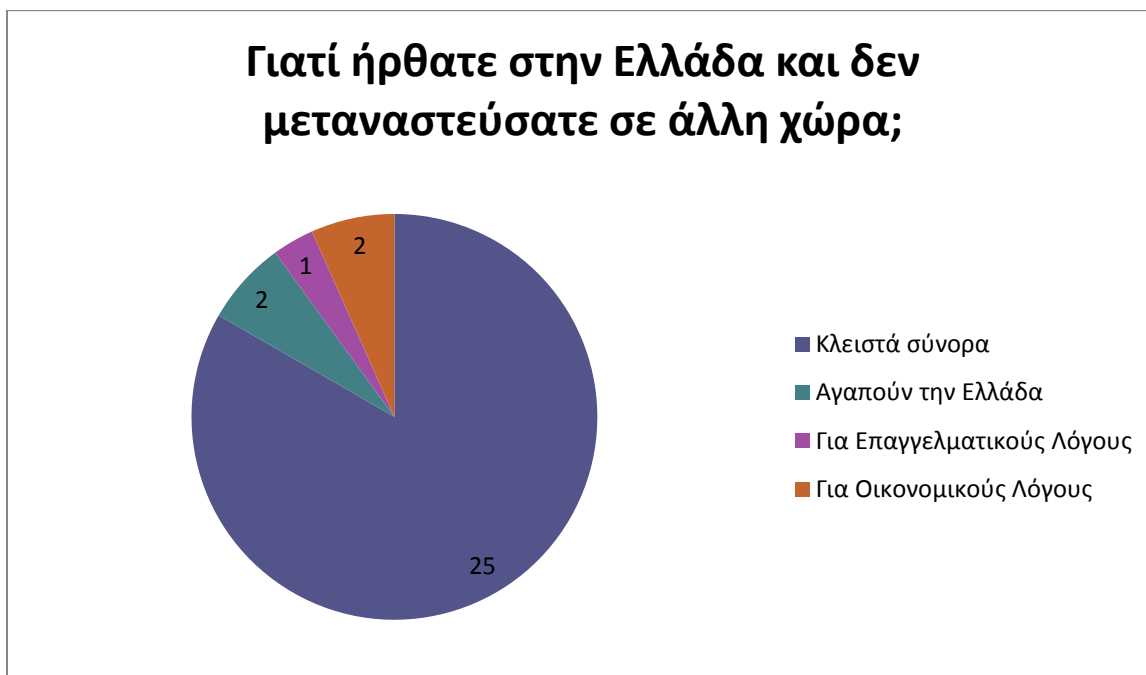

Όσον αφορά την πρώτη ερώτηση του δεύτερου μέρους του ερωτηματολογίου, το γράφημα αποκαλύπτει ότι οι 11 από τους 30 συμμετέχοντες βρίσκονται στην Ελλάδα 2 χρόνια, 7 άτομα απάντησαν 1,5 χρόνο, επιπλέον 3 πρόσφυγες βρίσκονται 1 χρόνο, 3 άτομα δήλωσαν 19 μήνες, ενώ από 1 άτομο τη φορά ισχυρίστηκαν ότι διαμένουν στην Ελλάδα 20, 17, 15, 11, 12 και 7 μήνες αντίστοιχα.

Γράφημα 4.8

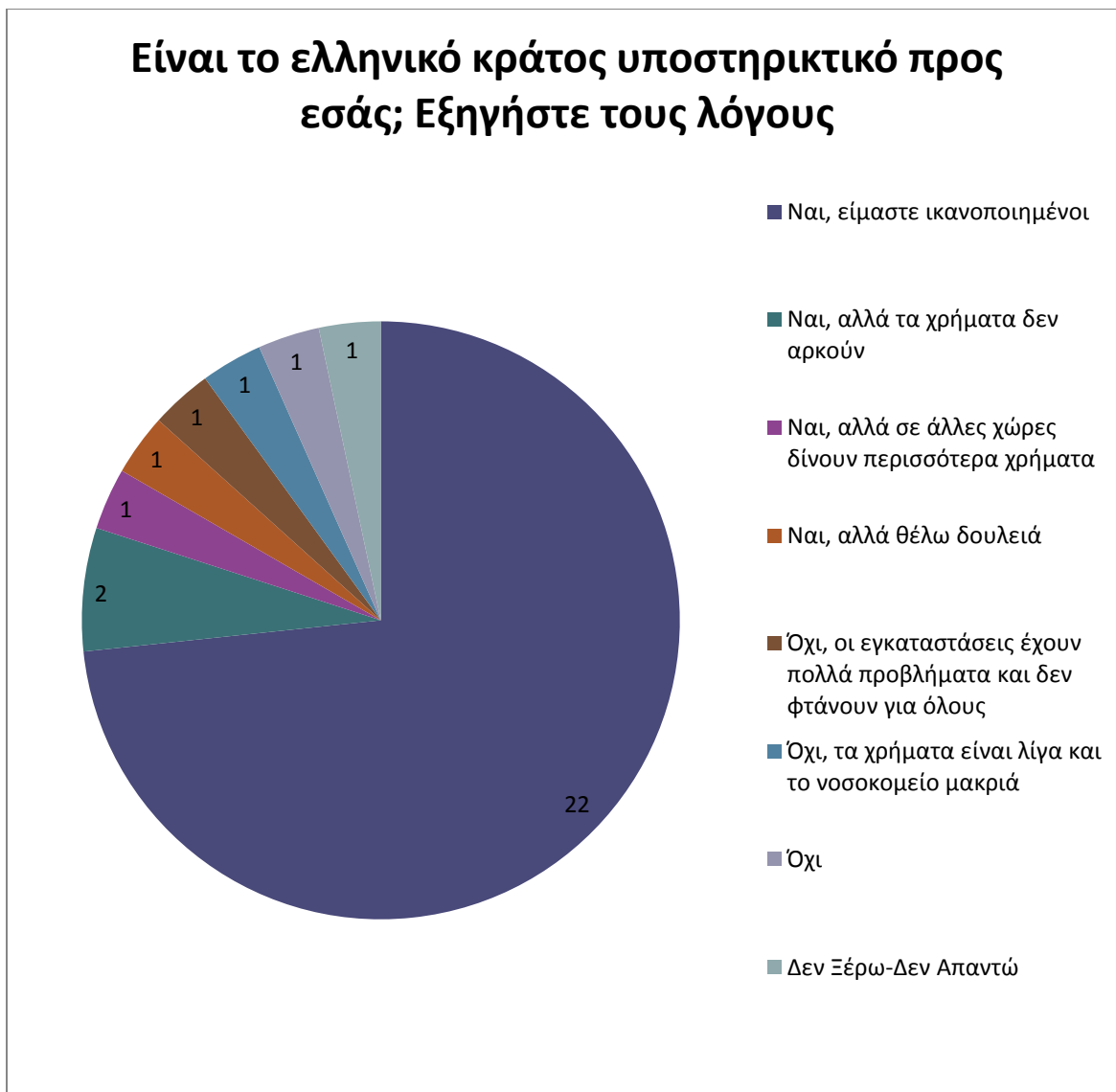
Αποτελέσματα για τον λόγο κατά τον οποίο οι πρόσφυγες επέλεξαν ως χώρα προορισμού την Ελλάδα και όχι κάποια άλλη χώρα, σύμφωνα με την έρευνα στο Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων Περάματος, 2017

Το γράφημα 3.7 απεικονίζει τους λόγους για τους οποίους οι πρόσφυγες επέλεξαν την Ελλάδα ως χώρα προορισμού και όχι κάποια άλλη χώρα. Στην πλειονότητά τους οι πρόσφυγες ισχυρίστηκαν ότι ήρθαν στην Ελλάδα διότι τα σύνορα ήταν κλειστά και δεν είχαν άλλη επιλογή. Ένας δεύτερος λόγος ο οποίος δόθηκε από 2 άτομα ήταν γιατί αγαπούν την Ελλάδα, επιπλέον 2 άτομα ανέφεραν ότι οι λόγοι ήταν οικονομικοί και τέλος, ένα άτομο απάντησε ότι ήρθε στην Ελλάδα για επαγγελματική αποκατάσταση. Τα τέσσερα από τα είκοσι-πέντε άτομα που δήλωσαν ότι επέλεξαν την Ελλάδα ως χώρα προορισμού και όχι κάποια άλλη χώρα λόγω κλειστών συνόρων, δήλωσαν επιπλέον ότι έχουν αιτηθεί επανένωση με την οικογένειά τους η οποία βρίσκεται σε κάποια άλλη χώρα. Επιπρόσθετα, ένα άτομο το οποίο ανήκει στην κατηγορία της απάντησης κλειστά σύνορα, δήλωσε και έλλειψη χρημάτων για άλλον προορισμό.

Γράφημα 4.9

Αποτελέσματα για το αν οι πρόσφυγες θεωρούν το ελληνικό κράτος υποστηρικτικό προς αυτούς ή όχι και γιατί, σύμφωνα με την έρευνα στο Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων Περάματος, 2017

Κλείνοντας, η τελευταία ερώτηση του ερωτηματολογίου αφορούσε το αν το ελληνικό κράτος σύμφωνα με την γνώμη των προσφύγων είναι υποστηρικτικό απέναντί τους ή όχι και γιατί. Οι απαντήσεις που δόθηκαν στην συντριπτική τους πλειοψηφία ήταν θετικές. Σαφέστερα, οι 22

ερωτηθέντες απάντησαν ότι είναι ικανοποιημένοι από το ελληνικό κράτος διότι τους προσφέρει διαμονή, χρήματα, στέγη και τρόφιμα. Από την άλλη πλευρά, υπήρξε 1 άτομο το οποίο δήλωσε ικανοποιημένο αλλά τα χρήματα δεν αρκούν για να καλύψουν τις στοιχειώδης ανάγκες του, 1 άτομο ισχυρίστηκε ότι είναι ικανοποιημένο αλλά γνωρίζει ότι υπάρχουν χώρες που βοηθούν τους πρόσφυγες περισσότερο οικονομικά, επίσης ένα άτομο δήλωσε ότι είναι ικανοποιημένο με την στήριξη που του παρέχει το ελληνικό κράτος αλλά θα το ενδιέφερε να του προσφέρουν μια δουλειά. Ενώ, ακούστηκαν και οι αντίθετες απόψεις από πρόσφυγες οι οποίοι εκδήλωσαν δυσαρέσκεια για τις συνθήκες τις οποίες βιώνουν στην Ελλάδα. Πιο συγκεκριμένα, ένα άτομο ανέφερε ότι οι εγκαταστάσεις οι οποίες υπάρχουν στο Κέντρο έχουν προβλήματα και ότι δεν φτάνουν για όλους, ένα άλλο άτομο ισχυρίστηκε ότι τα χρήματα τα οποία τους παρέχει το ελληνικό κράτος είναι λίγα και δεν αρκούν για να καλύψουν τις απαραίτητες ανάγκες τους και ότι το νοσοκομείο βρίσκεται αρκετά μακριά από το Κέντρο και έχοντας μικρά παιδιά δεν ξέρει πώς να μετακινηθεί, ένας ακόμα πρόσφυγας απάντησε απλά πως δεν είναι ικανοποιημένος χωρίς να δώσει περαιτέρω διευκρινήσεις ενώ τέλος, υπήρξε ένα άτομο το οποίο δήλωσε ότι δεν ξέρει και δεν απαντά.

4.3 Σύνοψη Ευρημάτων της Έρευνας

Συνεπαγόμενα, σύμφωνα με το πρωτογενές εμπειρικό υλικό που προέκυψε από την έρευνα που διεξήχθη μέσω ερωτηματολογίων στο Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων Περάματος τον Σεπτέμβριο του 2017, προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:

- I. Τα άτομα τα οποία απαρτίζουν την έρευνα είναι συνολικά 30, από τους οποίους οι 22 είναι άνδρες και οι 8 γυναίκες.
- II. Η πλειονότητα των συμμετεχόντων στην έρευνα ανήκουν ηλικιακά στην κατηγορία 26-35.
- III. Οι άνδρες συμμετέχοντες στην πλειοψηφία τους έχουν ολοκληρώσει δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ενώ οι γυναίκες στην πλειονότητά τους, δεν έχουν ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια εκπαίδευση.
- IV. Η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων έχουν Αφγανική υπηκοότητα και εθνικότητα εκτός από δύο άτομα τα οποία διαθέτουν Ιρανική.
- V. Οι περισσότεροι αιτούντες ασύλου φιλοξενούνται στη χώρα δύο χρόνια.
- VI. Η πλειονότητα των ερωτηθέντων υποστήριξαν ότι επέλεξαν την Ελλάδα ως χώρα προορισμού διότι τα σύνορα είναι κλειστά για άλλους προορισμούς, για οικονομικούς λόγους, γιατί αγαπούν την Ελλάδα και τέλος για επαγγελματικούς λόγους.
- VII. Η πλειοψηφία των απαντήσεων των αιτούντων ασύλου στην τελευταία ερώτηση του ερωτηματολογίου, έχει θετική άποψη για την βοήθεια που δέχεται από το ελληνικό κράτος. Όμως, αρκετοί παραπονέθηκαν ότι υπάρχουν ουσιώδεις ελλείψεις στα βασικά αγαθά και στις υπηρεσίες που τους παρέχονται. Οι ελλείψεις έγκειται στο ελάχιστο επίδομα το οποίο χορηγείται στους αιτούντες ασύλου, το οποίο δεν αρκεί για να καλύψουν τις βασικές τους ανάγκες. Επίσης, εξέφρασαν παράπονα για τις εγκαταστάσεις οι οποίες παρουσιάζουν ορισμένα προβλήματα τα οποία δυσχεραίνουν την καθημερινότητά τους. Ένα άτομο εξέφρασε την επιθυμία του για εύρεση εργασίας, καθώς υπήρξε και μια διαμαρτυρία για την μακρινή απόσταση του νοσοκομείου από το Κέντρο, την έλλειψη μεταφορικών μέσων και κατάλληλου ατόμου που να φροντίζει για τα παιδιά όταν οι γονείς απουσιάζουν για λόγους επείγουσών καταστάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Συμπεράσματα

Είναι γεγονός ότι η Ελλάδα κατά την περίοδο του 20^{ου} αιώνα, μεταμορφώθηκε από χώρα αποστολής σε χώρα εισροής μεταναστών και προσφύγων. Οι πληθυσμιακές ροές προς την Ελλάδα, ειδικότερα τα τελευταία χρόνια, αυξάνονται ραγδαία, δημιουργώντας έναν έντονο προβληματισμό στην ελληνική κοινωνία. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Υπάτης Αρμοστείας του ΟΗΕ, η Ελλάδα αποτελεί την κύρια πύλη εισόδου για πρόσφυγες και μετανάστες. Πιο συγκεκριμένα, τα σημεία εισόδου αποτελούν τα Ελληνο-Αλβανικά και Ελληνο-Τουρκικά χερσαία και θαλάσσια σύνορα, όπου μόνο το 2010 εισήλθαν στη χώρα 132.524 άτομα.²³

Οι λόγοι που οι μετανάστες επιλέγουν την Ελλάδα ως χώρα προορισμού ποικίλουν. Οι σημαντικότεροι είναι οι εξής: αναζήτηση εργασίας, οικογενειακή επανένωση και επαναπατρισμός. Από την άλλη πλευρά, οι πρόσφυγες οι οποίοι αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τις εστίες τους λόγω των πολέμων και κακουχιών που βιώνουν, επιλέγουν να αναζητήσουν καταφύγιο στην Ελλάδα και να αιτηθούν άσυλο στη χώρα, λόγω της ευκολίας πρόσβασης και την εγγύτητα της Ελλάδας.

Σύμφωνα με την απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ του 2011, οι νόμιμοι εγκατασταθέντες στην Ελλάδα με ξένη υπηκοότητα ανήλθαν στους 45.803, με την πλειονότητα να προέρχεται από την Αλβανία ενώ οι νόμιμοι εγκατασταθέντες με ελληνική υπηκοότητα άγγιξαν τους 33.751 με την πλειοψηφία να προέρχεται από την Γερμανία. Από την άλλη πλευρά, σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιεύει η Ελληνική Αστυνομία το 2011, το πλήθος των παράνομων μεταναστών αγγίζει τους 28.528.²⁴ Το σύνολο του μεταναστευτικού και προσφυγικού πληθυσμού στην Ελλάδα του 2017, είναι δύσκολο να αποδοθεί, καθώς δεν υπάρχουν επίσημα και ακριβή στοιχεία για το μέγεθος του πληθυσμού. Το γεγονός αυτό οφείλεται κυρίως στο ότι το πλήθος των ατόμων που εισέρχονται στη χώρα διαφοροποιείται συχνά λόγω της καθημερινής τους προσέλευσης στην Ελλάδα.

---

²³ Πληροφορίες που αντλήθηκαν από τον ιστότοπο: <http://www.unhcr.gr/genikes-plirofories/ellada.html>

²⁴ Πληροφορίες που αντλήθηκαν από τον ιστότοπο:

http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=5071

Είναι σημαντικό να επισημανθεί επίσης ότι το νομοθετικό πλαίσιο της ελληνικής μεταναστευτικής πολιτικής έχει αλλάξει άρδην σε σχέση με το παρελθόν. Πιο συγκεκριμένα, ο Νόμος 3907/2011 που αφορά την Ίδρυση Υπηρεσίας Ασύλου και Πρώτης Υποδοχής καθώς και ο Νόμος 4332/2015 για την κτήση της ελληνικής ιθαγένειας δείχνουν να ανταποκρίνονται καλύτερα σε σχέση με το παρελθόν, στα σημερινά ελληνικά δεδομένα. Η εν λόγω αλλαγή έγκειται στο ότι η ελληνική μεταναστευτική πολιτική δείχνει να ακολουθεί τις ευρωπαϊκές οδηγίες οι οποίες βοηθούν την Ελλάδα να διαχειριστεί ευνοϊκότερα το μεταναστευτικό ζήτημα.

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το πρωτογενές εμπειρικό υλικό που προέκυψε από την έρευνα που διεξήχθη μέσω ερωτηματολογίων στο Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων Περάματος τον Σεπτέμβριο του 2017, η άποψη των αιτούντων ασύλου για την υποστήριξη του ελληνικού κράτους απέναντί τους φαίνεται να είναι θετική. Παρόλο αυτά, διατυπώθηκαν προβληματισμοί οι οποίοι δείχνουν ότι υπάρχουν ουσιώδεις ελλείψεις στα βασικά αγαθά και στις υπηρεσίες που τους παρέχονται, τα οποία πρέπει να καλυφθούν άμεσα. Οι ελλείψεις φαίνονται να βρίσκονται κυρίως στο ελάχιστο επίδομα το οποίο χορηγείται στους αιτούντες ασύλου, το οποίο δεν αρκεί για να καλύψουν τις βασικές τους ανάγκες έτσι ώστε να ζουν με αξιοπρέπεια. Επίσης, εξέφρασαν παράπονα για τις εγκαταστάσεις οι οποίες παρουσιάζουν ορισμένα προβλήματα τα οποία δυσχεραίνουν την καθημερινότητά τους. Ένα άτομο εξέφρασε την επιθυμία του για εύρεση εργασίας, καθώς υπήρξε και μια διαμαρτυρία για την μακρινή απόσταση του νοσοκομείου από το Κέντρο, την έλλειψη μεταφορικών μέσων και την παρουσία ατόμου που να φροντίζει για τα παιδιά όταν οι γονείς απουσιάζουν για λόγους επείγουσών καταστάσεων.

Συνεπαγόμενα, προτείνεται παρά τους δημοσιονομικούς περιορισμούς που θέτει το 3^ο Πρόγραμμα Στήριξης της Ελληνικής Οικονομίας να εξεταστεί κατά πόσο είναι εφικτό να αυξηθεί το επίδομα που χορηγείται στους αιτούντες ασύλου, το οποίο μπορεί να προκύψει μέσω διαπραγματεύσεως για χρηματοδότηση της Ελλάδας από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Επιπρόσθετα, προτείνεται η ταχύτερη εξυπηρέτηση των ανθρώπων που επιθυμούν να αιτηθούν άσυλο. Σύμφωνα με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ, σήμερα εξετάζονται 20-30 αιτήματα εβδομαδιαίως. Η ταχύτερη εξυπηρέτηση των αιτούντων ασύλου μπορεί να εξασφαλιστεί με την ενίσχυση προσωπικού στις αρμόδιες υπηρεσίες. Η ενίσχυση του προσωπικού είναι εφικτό να πραγματοποιηθεί με αποσπάσεις υπαλλήλων που υπηρετούν ήδη στο ελληνικό δημόσιο. Είναι ζωτικής σημασίας επίσης, να προταθεί μια λύση για το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί έτσι

ώστε να εξεταστεί ένα αίτημα ασύλου. Όπως προέκυψε από την έρευνα, η πλειοψηφία των προσφύγων περιμένουν στην Ελλάδα για μια απάντηση στο αίτημά τους τουλάχιστον δύο χρόνια, το γεγονός αυτό αποκαλύπτει ότι οι γραφειοκρατικές διαδικασίες κωλυσιεργούν με αποτέλεσμα να εγκλωβίζουν τους ανθρώπους στη χώρα παρά τη θέλησή τους. Επιπλέον, οι Έλληνες Κυβερνητικοί Αξιωματούχοι θα μπορούσαν να διαθέσουν τα υπηρεσιακά τους αυτοκίνητα για την μεταφορά προσφύγων στα νοσοκομεία και για καταστάσεις έκτακτης ανάγκης εν γένει. Η εν λόγω ανθρωπιστική ενέργεια θα αποτελούσε αξιόπαινη και αξιοθαύμαστη πράξη η οποία αδιαμφισβήτητα θα έδινε το καλό παράδειγμα προς μίμηση, σε όλους τους Έλληνες πολίτες. Ακόμα, οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις θα μπορούσαν να συνεισφέρουν στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας σε όσους πρόσφυγες το επιθυμούν, καθώς επίσης μπορούν να αναλαμβάνουν και την φύλαξη των ανήλικων προσφύγων, όπου οι ανάγκες το απαιτούν, διαθέτοντας άτομα τα οποία διαθέτουν τα απαραίτητα προσόντα και επιθυμούν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους εθελοντικά. Συμπληρωματικά, φιλανθρωπικές εκδηλώσεις και συναυλίες μπορούν να πραγματοποιηθούν έτσι ώστε για να συγκεντρωθούν χρηματικά ποσά και να δοθούν ως ενίσχυση σε πρόσφυγες που είναι οικονομικά αδύναμοι. Τέλος, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της ελληνικής κοινωνίας για το μεταναστευτικό και προσφυγικό ζήτημα μέσω των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης για την εξάλειψη κάθε μορφής ρατσισμού και κοινωνικής υποβάθμισης του ατόμου τα οποία οδηγούν στην αύξηση της εγκληματικότητας.

Κλείνοντας, οι πληθυσμιακές ροές που εισέρχονται στη χώρα, είναι ευλογοφανές ότι μπορούν να επιφέρουν θετικές καθώς και αρνητικές επιπτώσεις στην ελληνική κοινωνία. Έτσι, η πρόκληση για την Ελλάδα είναι μεγάλη και το διακύβευμα τίθεται στο αν η χώρα καταφέρει να εγκύψει στις θετικές επιπτώσεις που μπορεί να επιφέρει ο μεταναστευτικός της πληθυσμός, εξαλείφοντας όσο γίνεται τις αρνητικές. Οι θετικές επιπτώσεις σχετίζονται με τα εμβάσματα που εισέρχονται στη χώρα μέσω των εθνικών πληθυσμιακών ομάδων καθώς και την τεχνογνωσία που διαθέτουν. Η αξιοποίηση των δύο προαναφερόμενων παραγόντων, αδιαμφισβήτητα συντελεί στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Οι αρνητικές επιπτώσεις, ενδεχομένως να προκύψουν αν οι μετανάστες και οι πρόσφυγες περιθωριοποιηθούν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Υποστήριξη ή έλλειψη ορθής πολιτικής;

Το ερωτηματολόγιο που έχετε στα χέρια σας, έχει συνταχθεί στα πλαίσια μιας ακαδημαϊκής έρευνας που διεξάγεται με σκοπό να διευκρινιστεί αν το ελληνικό κράτος είναι περισσότερο υποστηρικτικό προς τους πρόσφυγες ή μη υποστηρικτικό και γιατί. Η έρευνα είναι ανώνυμη.

Θα σας παρακαλούσα να απαντήσετε με ειλικρίνεια. Ευχαριστώ εκ των προτέρων για την συμμετοχή σας.

Μέρος I

Ερώτηση I.1 Φύλο:

(Απαντήστε βάζοντας ένα **X** στο αντίστοιχο κουτάκι)

Άνδρας	☐
Γυναίκα	☐

Ερώτηση I.2 Σε ποια ηλικιακή κατηγορία ανήκετε;

(Απαντήστε βάζοντας ένα **X** στο αντίστοιχο κουτάκι)

18-25	☐
26-35	☐
36-45	☐
46-55	☐

56-65	☐	☐
66 και άνω	☐	☐

Ερώτηση I.3 Το μορφωτικό σας επίπεδο σε ποια από τις παρακάτω κατηγορίες ανήκει;

(Απαντήστε βάζοντας ένα **X** στο αντίστοιχο κουτάκι)

Δημοτικό	☐	☐
Γυμνάσιο	☐	☐
Λύκειο	☐	☐
ΙΕΚ – Ανώτερη Σχολή	☐	☐
ΤΕΙ-Πανεπιστήμιο	☐	☐
Μεταπτυχιακό	☐	☐
Διδακτορικό	☐	☐

Ερώτηση I.4 Ποια είναι η υπηκοότητά σας;

Ερώτηση I.5 Ποια είναι η εθνικότητά σας;

ΜΕΡΟΣ II

Ερώτηση II.1 Πότε ήρθατε στην Ελλάδα;

Ερώτηση II.2 Γιατί ήρθατε εδώ και δεν μεταναστεύσατε σε άλλη χώρα;

Ερώτηση II.3 Το ελληνικό κράτος είναι υποστηρικτικό προς εσάς ή όχι; Παρακαλώ εξηγήστε τους λόγους.

(Απαντήστε βάζοντας ένα **X** στο αντίστοιχο κουτάκι)

A. Υποστηρικτικό

B. Μη υποστηρικτικό

Παρακαλώ εξηγήστε τους λόγους

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

1. Μπαμπινιώτης Γ. (1998). *Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας Ε.Π.Ε
2. Συκιώτου Α. (2006). *Ένταξη Μεταναστών και Προσφύγων: πραγματικότητα και νομικά προβλήματα*. Αθήνα-Κομοτηνή: Σακκουλά Α.Ε
3. Φακιολάς, Ε., Τσιφάκης, Ν. (2012). *Μεταξύ Ελέγχου Πληθυσμιακών Ροών και Κοινωνικής Ένταξης: Η Ελληνική Μεταναστευτική Πολιτική από την Οπτική της Θεωρίας των Διεθνών Σχέσεων*. Κόντης, Α.
4. Παπασιώτη-Πασιά Ζ. (2007). *Δίκαιο Καταστάσεως Αλλοδαπών*. Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σακκουλά Α.Ε
5. Βρέλλη Σ. (2003). *Δίκαιο Αλλοδαπών*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
6. Πουλοπούλου Η.(2007). *Η μεταναστευτική πρόκληση*. Αθήνα: Παπαζήση
7. Ρομπόλης Σ., Μπαγκαβός Χ., Χατζηβασιλόγλου Ι. (2006). *Μετανάστευση και Ένταξη των Μεταναστών στην Ελληνική Κοινωνία*. Αθήνα: Gutenberg
8. Κασίμης Χ., Παπαδόπουλος Α. (2012). *Μετανάστες στην Ελλάδα. Απασχόληση και ένταξη στις τοπικές κοινωνίες*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
9. Γατσά Β. (2008). *Νεορατσισμός και Μετανάστευση*. Αθήνα-Κομοτηνή: Σακκουλά Α.Ε
10. Κασιμάτη Κ. (2003). *Πολιτικές Μετανάστευσης και Στρατηγικές Ένταξης Η περίπτωση των Αλβανών και Πολωνών μεταναστών*. Αθήνα: Gutenberg

11. Γεωργούλας Σ. (2003). *Πολιτικές Μετανάστευσης και Στρατηγικές Ένταξης*. Αθήνα: Gutenberg
12. Φούσκας Θ. (2012). *"Κοινότητες" μεταναστών και εργασιακή αντιπροσώπευση*. Αθήνα: Παπαζήση
13. Καβουνίδη Τ. (2003). *Έρευνα για την Οικονομική και Κοινωνική Ένταξη των Μεταναστών*. Αθήνα: Παρατηρητήριο Απασχόλησης Ερευνητική-Πληροφορική Α.Ε.
14. Τριανταφυλλίδου Α., Μαρούκης Θ. (2010). *Η Μετανάστευση στην Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα*. Αθήνα: Κριτική
15. Καψάλης Α. (2007). *Αδήλωτη Απασχόληση και «Νομιμοποίηση» των Μεταναστών Η πρόκληση της Μεταναστευτικής Πολιτικής*. Αθήνα: Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ
16. Ρομπόλης Σ. (2007). *Η Μετανάστευση από και προς την Ελλάδα Απολογισμοί και Προοπτικές*. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο
17. Τσιτσελίκης Κ, Χριστόπουλος Δ. (2009). *Μετανάστες και Μειονότητες Λόγος και Πολιτικές*. Αθήνα: Βιβλιόραμα
18. Τριανταφυλλίδου Α., Ρουμπίνη Γ. (2009). *Η Μετανάστευση στην Ενωμένη Ευρώπη*. Αθήνα: Κριτική
19. Μωυσίδης Α., Παπαδοπούλου Δ. (2011). *Η Κοινωνική Ενσωμάτωση των Μεταναστών στην Ελλάδα Εργασία, εκπαίδευση, ταυτότητες*. Αθήνα :Κριτική
20. Μαρβάκης ΑΘ., Παρσανόγλου Δ., Παύλου Μ. (2009). *Μετανάστες στην Ελλάδα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
21. Παπασιώτη-Πασιά Ζ. (2011). *Δίκαιο Ιθαγένειας* . Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σακκουλά Α.Ε
22. Νόμος 3907/2011 - ΦΕΚ Α-7/26-01-2011
23. Νόμος 4332/2015 - ΦΕΚ Α 76/9-7-2015
24. Νόμος 4310/1929, ΦΕΚ 287 τ.Α'/16-8-1929

25. Νόμος 1975/1991, ΦΕΚ 184 τ.Α'/4-12-1991

26. Νόμος 2910/2001, ΦΕΚ 91 τ.Α'/2-5-2001

27. Νόμος 3386/2005, ΦΕΚ 212 τ.Α'/23-8-2005

28. Νόμος 3536/2007, ΦΕΚ 42 τ.Α'/23-2-2007

Διαδικτυακοί Τόποι/Ιστοσελίδες

1. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, διαθέσιμο στη δ/νση : <http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2014/06/3907.pdf> [Πρόσβαση 4 Αυγούστου 2017]
2. Υπουργείο Εσωτερικών, διαθέσιμο στη δ/νση : <http://www.ypes.gr/UserFiles/24e0c302-6021-4a6b-b7e4-8259e281e5f3/nomos4332-090715.pdf> [Πρόσβαση 2 Αυγούστου 2017]
3. Υπουργείο Εσωτερικών, διαθέσιμο στη δ/νση : <http://www.ypes.gr/el/GenGramYpodoxis/> [Πρόσβαση 4 Αυγούστου 2017]
4. Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αθηνών, διαθέσιμο στη δ/νση : <http://www.apdattikis.gov.gr/apokentromeni-dioikisi-attikis> [Πρόσβαση 5 Αυγούστου 2017]
5. Υπουργείο Εξωτερικών, διαθέσιμο στη δ/νση : <http://www.mfa.gr/theoriseis-eisodou-visas/> [Πρόσβαση 7 Αυγούστου 2017]
6. Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ, διαθέσιμο στη δ/νση : <http://www.unhcr.gr/genikes-plirofories/poioi-eimaste-ti-kanoyme.html> [Πρόσβαση 16 Αυγούστου 2017]
7. Συνήγορος του Πολίτη, διαθέσιμο στη δ/νση : <https://www.synigoros.gr/?i=foreigner.el.metanastefsi> [Πρόσβαση 17 Αυγούστου 2017]
8. Ελληνική Αστυνομία, διαθέσιμο στη δ/νση : <http://www.passport.gov.gr/> [Πρόσβαση 19 Αυγούστου 2017]
9. Ελληνική Στατιστική Αρχή, διαθέσιμο στη δ/νση : http://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4lN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTAN

CE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publications
portlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_pub
licationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=151585&_documents_WA
R_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

[Πρόσβαση 22 Αυγούστου 2017]